

Vapaa ja onnellinen

Virpi Salmi ihmettelee
freelancereiden
jatkuvaa ruikutusta. » 8

Eväät mukana

Autot ovat hankala aihe. Banaalien ja arkisten esineiden kuvaaminen jutusta toiseen käy helposti puuduttavaksi. Siksi on riemastuttavaa nähdä erilaisia viritelmiä ja narratiiveja, joita näiden aiheiden ympärille rakennetaan.

Naurahdin ääneen kun näin tämän GTi-Magazinen kuvan. En ole autolehtien vakio- lukija, mutta kuvan näkeminen lämmitti paljon enemmän kuin viimeisen päälle vahattu ja kiillotettu geneerinen otos.

Kuvasta huokuu pikkupoikamainen huumori ja vilpittömyys. ”Hei! Autohan on ranskalainen, pannaan sille patonki suuhun.”

Autolehtien kuvamaailma on kliseinen ja täynnä sääntöjä, siksi automediat ovat pakotettuja etsimään uusia ideoita ja visuaalisia toteutuksia. Esimerkiksi **Kimmo Taskisen** Helsingin Sanomille ottamat, erikoiset autokuvat ovat selvästi aloittaneet uuden trendin.

Kuvassa on myös teknisesti hellyyttävä,

suorastaan harrastelijamainen ote. Auto on rajattu keskelle neliömäistä ruutua, nokka kohti menneisyyttä. Valokuvaaminen on tänä päivänä niin helppoa, että siihen pystyy periaatteessa kuka tahansa. Viesti menee perille näinkin.

Antti Grundstén
antti.grundsten@ylioppilaslehti.fi
KIRJOITTAJA ON YLIOPPILASLEHDEN AD.

Syömäriauto.
Erkki Hämeen kuvaama ranskalaisauto julkaistiin GTi-Magazinen numerossa 2/2014.

numeraali

48,6

Opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää tänä vuonna kulttuurilehdille 1125 000 euroa tukea kustannusten kattamiseen ja kehitystyöhön. Vuonna 2004 avustussumma oli 757 000 euroa. Tuki siis on kasvanut 10 vuodessa 48,6 prosenttia. Vuodesta 2012 tukisumma on kuitenkin pienentynyt noin neljä prosenttia.

LÄHDE: OKM

poimuri

Tuntuu surulliselta lukea sanomalehdistä edellispäivän twitteröintejä. Ei painettu lehti tällä tavalla pelastu. Kun viestin ainoa sisältö on väline, ollaan pulassa.

Kolumnisti **Jari Tervo** Seurassa 11/2014

Agendat haisevat kauas: esimerkiksi tästä lehdestä [Helsingin Sanomista] on vuosia saanut lukea lähinnä Naton erinomaisuuden kronikointia. Tämä huipentui viime sunnuntaina, kun sotilasliitto puuterotiin orwellilaisesti puolustusliitoksi, josta ei löytynyt kerrassaan mitään kyseenalaistettavaa.

Kolumnisti **Riku Rantala** Helsingin Sanomissa 29. maaliskuuta

Jos media olisi tehnyt työnsä kunnolla, koko kohu olisi jäänyt syntymättä. Jos jokainen enemmistön oikeuksista vaahdonnut kansanedustaja ja kolumnisti olisi malttanut lukea Puumalaisen tekstin, kansakunta ei olisi saanut kokea Suvivirren yhdistävää voimaa.

Etelä-Saimaan yhteiskuntatoimituksen esimies **Timo Laitakari** 2. huhtikuuta

mitenkäs nyt?

Talentum julkaisi MPC- ja Tietokone-lehdissä täsmälleen saman jutun. Päätoimittaja Mikko Torikka, miksi näin?

Me haemme vielä uutta toimintamallia kuinka sisältöä hyödynnetään ja miten teemme lehtien välistä yhteistyötä. Lopputulos oli ehkä vähän liian samanlainen kuin, mitä alun perin ajattelimme. Avustajalla ei ollut aikaa tehdä toista pääjuttua toisesta näkökulmasta. Tämä ei ollut vahinko, mutta ei ihan suunniteltukaan tapa. Lehtien päällekkäisiä tilaajia on alle kymmenen prosenttia. Lukijat ajattelevatkin, että molempia lehtiä ei pidä tilata, vaan ollaan jommassakummassa leirissä.

Tuelle oikea osoite

Markku Lappalainen
markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Missä syntyy innovaatioita, minne osoittaa hallituksen maaliskuun lopussa pidetyssä kehysriihessä päätetyt 30 miljoonaa euroa median innovaatiotukea? Sitä ei kehysriihessä linjattu.

Kolmelle vuodelle jyvitetty tukisumma ei ole suuri, mutta oikein kohdennettuna se voi aidosti piristää taantumaa ja rakennemuutoksen lamaannuttamaa alaa. Se voi saattaa vauhtiin jotakin aivan uutta, mutta vakiintuneille toimijoille kohdennettuna se voi myös jäädä pelkäksi yritystueksi, jonka avulla räpistellään syvimmän kurimuksen yli.

Innovaatiotuen kohteina mielenkiintoisimpia ovat aloittelevat yritykset, startupit. Niihin sisältyy uutta luovaa potentiaalia, niillä ei ole kannettavanaan raskaan tradition kahleita. Parhaimmillaan ne edustavat ennakkoluulottomuutta, perinteisiä rakenteita rikkovaa luovuutta ja uudenlaista yrityskulttuuria. Niiden rakenteet ovat kevyitä, jolloin myös tukirahoituksen osumatarkkuus on parempi – se kohdistuu suuremmin oivalluksiin ja niiden jalostamiseen.

Pienet, tekijöiden yhteenliittymistä syntyneet yritykset eivät välttämättä kasva isoiksi työllistäjiksi. Ne voivat kuitenkin olla esikuvia ja malleja muille tekijöille, jotka hakevat paikkaansa työelämästä. *Long Play* on hyvä esimerkki tällaisesta. Kuvaajien ja kuvittajien keskuudessa on lukuisia yhteisöjä, joissa on yritystä rikkoo perinteisiä työnteon kaavoja ja hakea uutta.

Isojen ja vakiintuneesti toimivien yritysten tukemisessa on se riski, että tuki hukkuu vanhanaikaisiin rakenteisiin ja vahvistaa menneeseen nojaavaa yrityskulttuuria. Itsensä uuvuksiin säästäneet organisaatiot eivät ole parhaita ideanikkareita, varsinkin kun leikkauksilla on vietty väeltä kaikki uuden kehittelyyn tarvittava energia ja motivaatio.

Tuen mahdollisista kohteista mielenkiintoisimmat luovat uutta digitaalisuuteen perustuvaa journalistista kulttuuria. Siksi on harmillista, että juuri nämä toimijat ovat korkeimman arvonlisäveron alaisia. Uutta luovaa yritystoimintaa pitäisi ruokkia myös veroporkkanalla. Siihen hallitus ei riihessään halunnut sitoutua.

”Tapahtumat vaikuttavat minuun. Ukrainassakin kirjoitin muutaman kerran juttuja kyyneleet silmissä. En ole ainakaan vielä hirveän paatunut.”

Iltalehden toimittaja
Tommi Parkkonen

mediakritiikki

JOURNALISTI ARVIOI JOURNALISTISIA TUOTTEITA.

toimii

Kurkistus mustaan aukkoon

National Geographic

Mikä? Kerran kuu-kaudessa ilmestyvä aikakauslehti, suomenkielisen laitoksen julkaisija on Bonnier Publications International.

Toimitus: Päätoimittaja Karen Gunn, suomenkielinen toimittaja Pia Korpisaari.

Levikki: 9500 (LT 2012).

Tuoreimmassa numerossaan *National Geographic* tekee retken maailmankaikkeuteen, mustan aukon äärelle. Pitkä, huolella tehty juttu summaa kahdentoista sivun kokonaisuuden ydinajatuksen: ”Kukaan ei ole nähnyt mustaa aukkoa, eikä koskaan näekään. Siinä ei ole mitään nähtävää. Se on vain tyhjä piste avaruudessa, paljon melua tyhjästä.”

Juuri tämä tekee *National Geographicista* kiehtovan. Se raportoi ikivanhan lupauksensa mukaisesti ”maailmasta ja sen sisällöstä” – usein myös avaruudesta ja sen ulottuvuuksista, joiden kautta elämä meidän taivaankappaleellamme asettuu raameihinsa. Mustan aukon tarinakin palvelee oivallisesti tätä tarkoitusta.

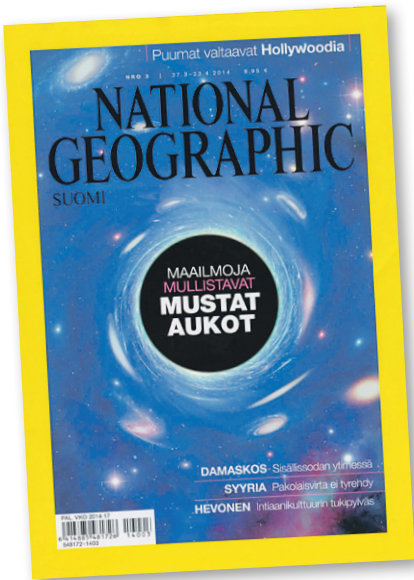
Samaan numeroon mahtuu harkittujen, pienten vakio-sisältöjen lisäksi laajat jutut Damaskoksesta sodan varjossa, Syyrian pakolaisista, intiaanien hevosista ja Hollywoodin rinteillä hiippailevista puumista. Hienoin kuvin, oivaltavin grafiikoin ja havainnollisin kartoin ryyditetty tietoa kannesta kanteen.

NG on aikojen saatossa todistanut **Tutankhamonin** haudan avaamista 1923, **Edmund Hillaryn** Himalajanvalloitusta 1953 ja vaikkapa **James Cameronin** sukellusta Mariaanien hautaan 2012. Tähän jatkumoon sopivat hyvin kurkistukset kosmokseen.

Tammikuussa 1888 Yhdysvalloissa perustettiin National Geographic Society. Saman vuoden lokakuussa ilmestyi tämän seuran ensimmäinen vuosikirja. Nyt – yli 125 myöhemmin – julkaisu ei paljon esittelyä kaipaa. Suomeksi *National Geographicia* on julkaistu vuodesta 2001.

Nykyään lehti on vain pieni osa synnyttäjänsä Kansallisen maantieteen seuran NG-tunnuksin varustettuja bisneksiä. Lehtiä on kokonainen perhe, dokumenttielokuvien tuotanto ja televisiotoiminta on maailmanlaajuisia.

NATIONAL GEOGRAPHIC

Vireä vanhus. NG:lla on julkaisijansa mukaan 50 miljoonaa lukijaa eri puolilla maailmaa.

Muiden NG-aktiiviteettien kirjokin on laaja: muun muassa tutkimusta, luonnonsuojelua, kirjoja, oppimateriaaleja ja verkkosivuja.

Vaikka seurassa on kahdeksan miljoonaa jäsentä, toimintaa harjoitetaan puhtaasti kaupallisin keinoin, ja ilmeisen menestyksellisesti. NG:n Suomen-painoskin tehdään henkilöstökulut minimoiden, avustajatoiminä.

Markku Lappalainen

Lukijoita varten

Aprillipäivä oli hyvä päivä *Aamulehden* lukijoille. Lehti vaihtoi tabloidikokoon, eikä kyseessä ollut mikään päivän pila.

Moni lehtipomo on hokenut, ettei tabloidikoko ole itseisarvo, mutta on se sitäkin: vaikka uudistuneen *Aamulehden* ilme ei ole loistelias, lehti on silti aiempaa huomattavasti helppolukuisempi.

Sama pätee muihinkin sivukokoaan pienentäneisiin sanomalehtiin. Broadsheet ei koskaan ollut lukijaystävällinen koko, vaikka lukijat siihen tottuivatkin. Jättikoko palveli ilmoittajia, jotka saattoivat ympäätä sivun mainokseen parikymmentä tuotetta.

Tamperelaisen torikahvilan asiakas kommentoi Ylen pääuutisissa uudistusta: ”En oo tuota vanhaa lakanaa tilannut moneen vuoteen, nyt voisin vaikka tilatakin.” Toivottavasti viimeiset broadsheetin nimien vannovat kustantajat kuulivat nämä sanat.

Janne Salomaa

KANNEN KUVA: RIITTA SUPPERI

JOURNALISTI JOURNALISTEN

(09) 6122 330, faksi (09) 640 361, PL 50, 00531 Helsinki, etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi/förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi, www.journalisti.fi

vastaava päätoimittaja/ansvarig chefredaktör Markku Lappalainen 040 586 0613 **toimitussihteeri/redaktionssekreterare** Manu Marttinen 050 310 3036 **toimittaja/reporter** Janne Salomaa 041 506 0904

ulkoasu/layout Heli Saarela 050 528 5001 **tilaukset/beställningar** YAP tilaajapalvelu 0303 9778, tilaajapalvelu@yap.fi **paino/tryckeri** I-print Oy, Seinäjoki **ISSN** 1236-3596 (painettu/tryckt), 1458-4271

(verkko/nät) **julkaisija/utgivare** Suomen Journalistiliitto – Finlands Journalistförbund

ajassa

Enemmistö Journalistin kyselyyn vastanneista medioista kannattaa sukupuolineutraalia avioliittolakia

Kannattaa

Helsingin Sanomat
Iltalehti
Aamulehti
Turun Sanomat
Kaleva
Keski-suomalainen
Savon Sanomat
Karjalainen
Ilkka

Etelä-Suomen Sanomat
Lapin Kansa
Etelä-Saimaa*
Kouvola Sanomat*
Kymen Sanomat*

Ei kantaa

Yle
MTV
Maaseudun Tulevaisuus
Seura
Apu
Suomen Kuvalehti

”Ylen tehtävänä on tarjota monipuolisia tietoja, mielipiteitä ja keskusteluja, ei ottaa yhtenä tai toimituksena kantoja poliittisiin kysymyksiin pääkirjoituksissa tai muutenkaan.”

Ylen uutis- ja ajankohtais-toiminnan johtaja Atte Jääskeläinen

Ei vastausta

Ilta-Sanomat
Satakunnan Kansa
Hufvudstadsbladet

”Lehden periaatelinjana on puolustaa vapaamielisyttä ja kansanvaltaisuutta. Uusi laki on sopu-soinnussa tämän kanssa.”

Turun Sanomien päätoimittaja Kari Vainio

”Inhimilliseltä ja juridiselta kannalta laki on oivallinen. Toteutuessaan se parantaa tasa-arvoa ja lisää suvaitsevaisuutta. Laki ei vie keneltäkään mitään.”

Kalevan päätoimittaja Markku Mantila

* yhteinen päätoimittaja

Päätoimittajat muuttaisivat avioliittolakia

Janne Salomaa, teksti
Tiina Kälkäinen, grafiikka

Mediat ympäri Suomen kannattavat aloitetta tasa-arvoisesta avioliittolaista, kertoo Journalistin selvitys.

”Kansalaisten on oltava myös lain edessä tasa-arvoisia sukupuolisesta suuntauksesta riippumatta. Lain on taattava yhdenvertaisuus sekä parisuhteen virallistamisessa, oikeudessa puolison perimiseen että adoptio-oikeuteen. Lain on vastattava yhteiskunnassa vallitsevaa oikeuskäsitystä. Nykyinen avioliittolaki ei enää näin tee”, toteaa Savon Sanomien päätoimittaja Jari Tourunen lehtensä kannasta sukupuoli-

neutraaliin avioliittolakiin.

Sitaatti kuvaa hyvin suomalaisen median suhtautumista avioliittolain uudistamiseen. Journalistin sähköpostikyselyyn vastanneista 20 mediasta 14 ilmoittaa kannattavansa esitystä tasa-arvoisesta avioliittolaista.

Kuusi mediaa ei ota kantaa lakiin. Ylen, MTV:n, Seuran ja Avun päätoimittajat korostavat, etteivät heidän mediansa ota kantaa yksittäisiin lakiesityksiin.

”Apu on riippumaton, puolueeton ja sitoutumaton lehti. Emme valitse ’virallisia’ puolia, vaan kerromme asioista journalistisin periaattein eri osapuolia kuunnellen”, sanoo Avun Marja Aarnipuro.

MTV:n, Seuran ja Avun päätoimittajat kertovat kuitenkin kysyttäessä kannattavansa samaa sukupuolta olevien parien oikeutta avioliittoon.

”Kysymystä voi verrata vaikkapa 1800-luvun keskusteluun siitä, voiko nainen äänestää ja onko naisella sielu.”

MTV:n uutistoimituksen vastaava päätoimittaja Merja Ylä-Anttila

”Moderni yhteiskuntakehitys on tuonut tasa-arvoisen avioliittolain viimeistään nyt ajankohtaiseksi. Kysymystä voi verrata vaikkapa 1800-luvun keskusteluun siitä, voiko nainen äänestää ja onko nai-

sella sielu”, toteaa MTV:n uutistoimituksen vastaava päätoimittaja Merja Ylä-Anttila.

Suomen Kuvalehden päätoimittaja Tapani Ruokanen vastaa, ettei toistaiseksi ole ottanut kantaa asiaan omasta tai lehtensä puolesta. Ylen uutis- ja ajankohtais-toiminnan johtaja Atte Jääskeläinen puolestaan toteaa:

”Koska en ole tässä asiassa päättäjä enkä pääkirjoittaja, en ole kokenut tarvetta muodostaa siihen henkilökohtaista kantaa.”

Maaseudun Tulevaisuus on kyselyyn vastanneista sanomalehdistä ainoa, jolla ei ole kantaa sukupuolineutraaliin avioliittolakiin. Päätoimittaja Lauri Kontro kertoo itse kannattavansa ”tasa-arvoista parisuhdelakia”, mutta ei pyynnöstä huolimatta täsmennä, tarkoittaako hän sillä sukupuolineutraalia avioliittolakia vai

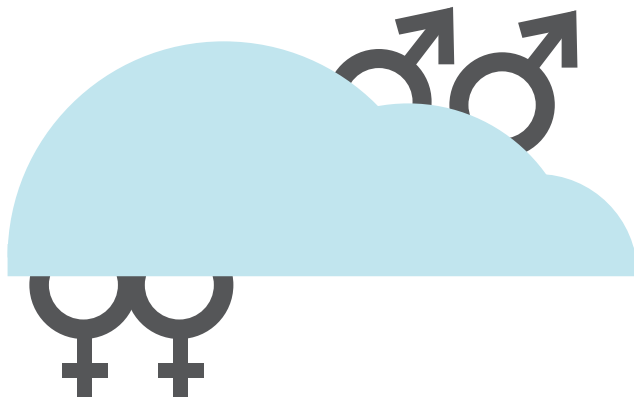

Kuudes kerta. ”Työntekijät ovat menettäneet täysin uskonsa työnantajaan”, Turun Sanomien pääluottamusmies Rami Nieminen kuvaa. Jo aiemmin lehden henkilöstöstä noin joka kolmas on saanut lähtöpassin.

”Rekisteröity parisuhde antaa homoille B-luokan kansalaisoikeudet, kun avioliitto on A-luokalle. En tiedä muita lakeja, jotka erottelisivat ihmisiä paremmiksi tai huonommiksi kuin toiset.”

Ilkan päätoimittaja Satu Takala

166 851 kansalaisen aloite

Kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista keräsi puolessa vuodessa 166 851 allekirjoitusta. Aloite luovutettiin eduskunnalle joulukuussa ja on nyt käsiteltävänä lakivaliokunnassa. Lain käsittelyn uskotaan kestävän pitkään.

Alma Median maakuntalehdet kysyivät syyskuussa kansanedustajien kantoja sukupuolineutraaliin avioliittolakiin. Kyselyyn vastasi 154 kansanedustajaa, joista 65 kannatti ja 46 vastusti lakia. 43 edustajaa ei kertonut kantansa. Puolueista lakia kannattavat yhtenäisimmin Vihreät ja Vasemmistoliitto ja tiukimmin vastustavat Perussuomalaiset ja Kristillisdemokraatit.

nykyistä mahdollisuutta rekisteröityyn parisuhteeseen.

Karjalainen on pääkirjoituksissaan käsitellyt avioliittolakia varovaisesti. Päätoimittaja **Pasi Koivumaa** sanoo kuitenkin *Journalistille Karjalaisen* kannattavan ehdotettua lainmuutosta.

Kyselytutkimusten mukaan valtaosa suomalaisista muuttaisi avioliittolakia. Esi-merkiksi *Helsingin Sanomien* vuosi sitten teettämässä gallupissa 57 prosenttia kannatti sukupuolineutraalia avioliittolakia ja vain 34 prosenttia vastusti sitä.

Vastustajat ovat kuitenkin äänekkäitä ja antavat toimituksille herkästi palautetta. Kriitikillä on ollut vaikutusta ainakin *Ilkkaan* ja *Pohjalaiseen*, jotka jättivät viime juhannuksena julkaisematta Väli-Suomen sanomalehtien yhteisen sunnuntailiitteen jutun homoseksuaaleista.

Ilkan päätoimittajan **Satu Takalan** mukaan hyllytyspäättös oli yksittäistapaus eikä kerro lehden linjasta. Pääkirjoituksissaan *Ilkka* on puolustanut homojen oikeutta avioliittoon sekä ennen että jälkeen juhannusjutun hylkäyksen.

”Perustuslain mukaan ketään ei saa syrjiä, ja lainsäätäjän pitää huolehtia, että kansalaisia kohdellaan tasapuolisesti”, Takala sanoo.

Kaleva joutui kolme vuotta sitten levikialueensa vanhoillislestadiolaisen yhteisön painostamaksi, kun se kertoi yhteisössä tapahtuneesta lasten hyväksikäytöstä. Sen sijaan lehden myönteinen kanta homoliittoihin ei ole päätoimittaja **Markku Mantilan** mukaan juuri suuttanut lukijoita.

”Joitakin äkäisiä puhelinsoittoja on aiheesta tullut, mutta myös myönteistä palautetta.”

Henkilöstöltä meni luottamus Turun Sanomien johtoon

Turun Sanomissa on aloitettu jälleen yt-neuvottelut. Kyseessä ovat jo kuudennet toimitushenkilöstöä koskevat yt:t lehdessä kuuden vuoden sisällä.

Irtisanomisten ja toistaiseksi kestävien lomautusten kerrotaan kohdistuvan korkeintaan 25 henkilöön.

Vähennystarpeen perusteeksi yhtiö ilmoittaa talouden näkyvien heikentymisen. Henkilöstö ei perusteluja niele.

”*Turun Sanomat* on Suomen parasta tulosta tekevä kustannusalan yritys. Firma ei suinkaan tee tappiota vaan takoo tulosta vuodesta toiseen”, pääluottamusmies **Rami Nieminen** sanoo.

Lain mukaan irtisanomisia voi perustella myös työn uudelleen organisoinnista johtuvalla työn määrän vähenemisellä, mutta työntekijöiltä ei löydy ymmär-

rystä tälle.

”Meillä tehtiin viime vuoden lopulla suuri organisaatiouudistus, jossa toimituksen työtavat ja kokoonpano pantiin kokonaan uusiksi. Työntekijöiltä on mennyt täysin usko työnantajaan. Emme tiedä, mihin tätä firmaa ollaan viemässä, eikä meillä ole mitään käsitystä, mitä täällä tavoitellaan. Tuskin sitä tiedetään edes johdossa”, Nieminen sanoo.

Yhtiön johto ei suostu kommentoimaan asiaa yt-neuvotteluiden aikana.

Myös toisessa TS-Yhtymän lehdessä, *Salon Seudun Sanomissa*, on aloitettu jälleen yt:t, jotka voivat johtaa korkeintaan 15 henkilön vähentämiseen. Molemissa lehdissä toimittajat järjestivät ulosmarssin perjantaina 4. huhtikuuta.

Outi Airaksinen

Huumeyksikön kantelu JSN:ään

Helsingin poliisin huumeyksikön 59 työntekijää on tehnyt JSN:lle kantelun *Helsingin Sanomien* jutusta, jossa nimetön lähde kertoi huumeyksikön katsovan sormien läpi vinkkimiestensä rikoksia. Lisäksi yksi entinen huumeepoliisi on tehnyt erillisen kantelun samasta uutisesta.

Suomen Kuvalehden tietojen mukaan kanteluissa arvosteltiin sitä, että jutussa leimattiin koko huumeyksikkö.

JSN:n puheenjohtaja **Risto Uimonen** sanoi *Suomen Kuvalehdelle* 24. maaliskuuta, että kantelu otettiin käsittelyyn, koska *HS:n* juttu asetti kantelijat erittäin kielteiseen julkisuuteen.

JSN:n pääsihteerin **Ilkka Vänttisen** mukaan tapaukset käsitellään ja ratkaistaan mahdollisesti kesäkuussa, mutta todennäköisemmin vasta elokuussa.

Manu Marttinen

Kavallusepäily virkistyssäätiossä

Itä-Suomen poliisilaitos epäilee Etelä-Savon Journalistien virkistyssäätion puheenjohtajaa törkeästä kavalluksesta. Puheenjohtajan epäillään kavaltaneen säätiön puukaupoista saamia varoja ainakin 40 000 euroa. Rikosepäilystä uutisoivat ensimmäisenä *Länsi-Savo* ja *Itä-Savo*.

Säätiön sihteeria poliisi epäilee kavalluksesta. *Länsi-Savon* mukaan säätiön rahatilanteesta tehdyssä selvityksessä kävi ilmi, että sihteerä on siirtänyt yhdistyksen tilitä varoja omalle tililleen yli 13 000 euroa.

Journalistiliittoon kuulunut Mikkelin Sanomalehtimiesyhdistys siirsi omaisuutensa virkistyssätiölle ennen kuin yhdistys lakkautettiin vuonna 2007.

Länsi-Savon mukaan säätiön kirjanpito on jätetty hoitamatta vuodesta 2009 lähtien.

Janne Salomaa

”

Nyt pitää
erikoistua,
tarvitsemme
asiantunti-
juutta.

Innovaatioilla työpaikkoja

Katse yli kielirajan

Suomen ruotsinkieliset lehdet halajavat suomenkielistä yleisöä, sanoo Barbro Teir.

Markku Lappalainen, teksti
Laura Oja, kuva

KSF Median toimitusjohtaja ja kustantaja Barbro Teir, pyritte suomenkielisille markkinoille, miten se temppu tehdään?

Ruotsinkielisten määrä ei kasva, mutta kaksikielisiä perheitä on yhä enemmän. Siinä meillä on potentiaalia. Markkina on olemassa. Meidän täytyy rohkeasti valita, missä sisällön-tuotannossa me voimme olla parempia tai erilaisia tai mielenkiintoisempia kuin suomenkieliset mediat. Siihen meidän pitää satsata. **Mitä uskolliset vanhat lukijanne tästä ajattelevat?**

Voimme mennä yli kielirajan, kun emme unohda perustehtäväämme: huolehdimme Svenska Ylen kanssa siitä, että ruotsia puhuville suomalaisille on riittävän paljon palvelua omalla äidinkielellä.

Sinua on luonnehdittu ruotsinkielisen Suomen muutosjohtajaksi. Mistä on kyse?

Meillä [KSF Medialla] menee todella huonosti. Toiminta on tappiollista, ja juustohöylällä sitä ei saada kestäväälle pohjalle. Sama ongelma on muilla ruotsinkielisillä mediataloilla, ja suomenkielisillä. Jotakin pitää tehdä, ja nopeasti.

Mikä on tehtäväsi?

Perustehtävä on ihan selvä: talous pitää saada tasapainoon. Voittoa ei tavoitella, vaan todellakin tasapaino riittää. Pitää rakentaa terve perusta sille, että Suomessa julkaistaan ruotsinkielisiä sanomalehtiä ja tarjotaan ruotsinkielisiä digitaalisia sisältöjä myös tulevaisuudessa.

Miten se tehdään?

Yhdessä tämän jengin [työntekijöiden] kanssa. Meillä ei ole mitään myytävää, jos toimituksellinen sisältö ei ole laadukasta ja luotettavaa. Jos siitä lipsumme, yleisö ja yritykset lakkaavat luottamasta meihin.

Ihan käytännön tasolla?

Emme ole luopuneet vanhasta, vaikka olemme lanseeranneet uusia digitaalisia tuotteita samalla, kun henkilöstöä on vähennetty. Meidän täytyy kyetä luopumaan joistakin tuotteista ja keskittyä sellaisiin yleisölle tärkeisiin asioihin, joissa olemme hyviä.

Ryhtyvätkö kaikki KSF Median lehdet tuot-

Media on saamassa valtiolta jättipotin innovointiin vuosina 2015–2018. Valtioneuvoston tiedotteen mukaan ”median innovaatiotukeen kohdistetaan 30 miljoonaa euroa kehyskaudella”.

Tuen täsmällisiä jakamiskriteerejä ei ole kuitenkaan vielä kerrottu.

Hyvä vaihtoehto tukipotin jakamiseksi olisi avoin innovaatiokilpailu. Tavoitteena olisi löytää uusia liiketoimintamalleja, joilla on jatkumoa myös tukirahojen loppumisen jälkeen.

Erityisen vahvoilla olisivat ehdotukset, jotka toisivat alalle

uusia vakituisia työpaikkoja.

Kilpailussa olisi hyvä kuulla yleisöä ennen lopullisia päätöksiä tukirahojen saajista. Kaikki tukihakemukset joukkoistettaisiin määrääjäksi verkkoon kansalaisten kehitettäviksi.

Voittajat saisivat kilpailusta tukirahaa porrastetusti. Aluksi idean toteutukseen annettaisiin vain osa haetusta tukisummasta. Mikäli liiketoiminta lähtisi lentoon ja luvattu työllistävä vaikutus toteutuisi, niin tukiraha maksettaisiin kokonaan.

Taneli Koponen

KIRJOITTAJA ON AAMULEHDEN TALOUSTOIMITTAJA.

kolumni

Johanna Vehkoo

johanna@longplay.fi

KIRJOITTAJA ON LONG PLAYN PÄÄTOIMITTAJA.

Akateeminen maksumuuri murenee

Kirjoittaja työstää tekstiään pitkään ja huolellisesti. Lopulta hän lähettää sen kustantajalle, joka ei maksa kirjoittajalle palkkaa, mutta pitää hänen tekijänoikeutensa. Tekstin arvioivat toiset saman alan kirjoittajat, joille ei myöskään makseta korvausta työstä. Kustantaja julkaisee tekstin yksinoikeudella ja panee sen maksumuurin taakse. Kustantaja tekee kymmenien prosenttien vuosivoitot.

Tutkijoiden ja akateemisten kustantajien väliset kiistat muistuttavat monessa mielessä freelancereiden ja mediatalojen välisiä sopimusriitoja, sillä erotuksella, että friikuille sentään yleensä maksetaan palkkio.

Joulukuussa Harvardin yliopisto sai Elsevier-nimiseltä tiedejulkaisujen kustantajalta useita pyyntöjä poistaa sivuiltaan omien tutkijoidensa artikkeleita. Elsevier on käynyt myös tutkijoiden sosiaalisen median verkoston Academia.edun kimppuun – tutkijat kun kehtaavat jakaa siellä omia, anteeksi, Elsevierin omistamia tekstejä.

Yliopistokirjastojen pitää maksaa vuosittain huimia summia, jotta niiden tutkijat pääsisivät käsiksi akateemisten julkaisujen tietokantoihin. Siis tutkimukseen, jonka yliopistot ja tutkijat ovat itse tuottaneet.

Usein tätä tutkimusta tehdään julkisin varoin. Silti valloillaan on systeemi, jossa suuria voittoja tahkoavat firmat pitävät hallussaan yhteiskuntaa hyödyttävän tiedon monopolia.

Tämänkin järjestelmän juuret ovat paperissa: miten muutenkaan tutkimustietoa olisi ennen vanhaan levitetty ympäri maailman kuin painokoneiden ja jakelujärjestelmien avulla.

Mutta mihin tutkijat tänä päivänä tarvitsevat Elsevieriä? Ainoa syy firman voittokulkuun lienee se, että se julkaisee monen alan arvostetuimpia jounaaleja, ja juuri niissä tutkijat haluavat julkaista. Se edistää uraa.

Tämäkin voi pian muuttua. Internetillä on mennyt akateemisten kustantajien bisnesmallin rikkomiseen enemmän aikaa kuin sanomalehtien, mutta open access-liike voimistuu koko ajan. Jopa yliopistot ryhtyvät kapiinaan: maaliskuun lopussa saksalainen Konstanzin yliopisto ilmoitti, ettei se aio enää maksaa Elsevierin ylihintaista lisenssiä.

Tyytyväinen freelancer

Freelanceriksi ryhtyminen muutti toimittaja Virpi Salmen käsitystä siitä, millainen on hyvä ja tavoiteltava työelämä. ”En ole olosuhteiden uhri enkä pakkoyrittäjä. Olen ammattitaitoinen alihankkija alalla, joka on murroksessa”, Salmi kirjoittaa.

Virpi Salmi, teksti ✨ Riitta Supperi, kuvat

Kun olen vapaaehtoisesti ja oma-aloisesti työskennellyt freelancerina nyt kolme ja puoli vuotta, voin kuvata freelancetyön ympärillä pyörivää keskustelua yhdellä sanalla: ruikutus.

Käytän termiä ympärillä pyörivää, sillä vaikka itse olen mitä suurimmassa määrin asian ytimessä, keskustelu ei tunnu liippaavan minua ja työtäni millään tavalla. Näiden muutaman vuoden aikana yhden käden puolikkaat sormet ovat riittäneet laskemaan ne kerrat, kun olen nähnyt kirjoitettavan tai kuullut puhuttavan jotakin positiivista freelancetyöstä.

Freetoimittajana alalla törmää välittömästi asenteeseen, jossa sinua pidetään jollakin tavalla, no, vammaisena. Oletetaan, että olet saanut potkut. Oletetaan, että haet koko ajan uutta työpaikkaa toimituksessa, mistä tahansa ja mitä tahansa pätkää. Työsuhteessa olevat toimittajat kallistavat empaattisesti päätään ja kysyvät, ”niin, siis onko sulla jotain muita töitä kuin se kolumni?”

Joo, kiitos kysymästä, on mulla.

Vain hieman kärjistäen alalla vaalitaan kuvaa, jonka mukaan freelancerit ovat kuin rampoja puluja, jotka verissä päin taistelevat hyhmäisellä torilla harvoista heille heitetyistä jyvistä, joiden ravintoarvokin on liian alhainen. Illan tullen pulut kokoontuvat jurnuttamaan keskenään siitä, miksei heille kipata rekkakuormallista täysjyvämanna.

Yleisimpiä sanoja, joita freelancetyöstä puhuttaessa käytetään, ovat pakkoyrittäjä, riistosopimukset, lisääntyvä kampaailu vähenevistä töistä, palkkionpoljenta, pienenevät tulot.

Mielikuva on sekä ostavien toimittajien ja työsuhteessa olevien toimittajien että freelancereiden itsensä hellimä. On riistäjät ja on uhrit, ja niiden välissä on läpitunkematon viidakko, jonka lävitse kumpaakaan ei edes kiinnosta yrittää.

Tämä ottaa minua päähän, suunnottomasti.

En halua tulla solidaarisuuden nimissä koplatuksi mihinkään ruikuttajien joukkoon. En ole olosuhteiden uhri enkä pakkoyrittäjä. Olen ammattitaitoinen alihankkija alalla, joka on murroksessa. En ole liikkeenjohdon konsultti vaan pareminkin mutterintoimittaja.

Meitä on täällä ihan iloisia, onnellisia ja tyytyväisiä ihmisiä!

Käytän tuntimääräisesti paljon vähemmän aikaa työntekoon kuin kuukausipalkkaisena. Tienaan ainakin saman verran. Työnkuvani on huomattavasti monipuolisempi. Olen kehittynyt kolmessa vuodessa ammatissani paljon enemmän kuin olisin kehittynyt jatkamalla samaa työtä.

Voin käydä jumpassa aamupäivisin. Ja – mikä imelintä – paistan usein lapselleni pannukakkuja, kun hän tulee koulusta.

Toimittajien työ on laitostunut ja kellokortittunut.

Ainakin koko sen vajaan parinkymmenen vuoden aikana, jonka alaa olen nähnyt, on tullut koko ajan yhä tärkeämmäksi istua toimituksessa, nähtävillä ja paikalla. Siihen on tietysti monia ihan päteviäkin selityksiä, kuten se, että tieto tulee luoksemme ilman, että sitä pitää mennä ihmisiltä kysymään.

Toisekseen työssä on nykyään niin paljon muutakin tekemistä, rutiineja ja säättöä, kuin ihmisten tapailu ja luova kirjoittelu. Eikä työnantajia ymmärrettävästi kiinnosta enää maksaa mistään epämää-

JATKUU SEURAAVALLA AUKAAMALLA

räisestä haahuilusta.

Olen aina olettanut, että aikuistuessaa on yhä helpompaa alistua vallitseviin olosuhteisiin, siis istumaan toimistossa ja tekemään vuodesta toiseen samaa työtä, mutta itselleni on käynyt päinvastoin.

Toimituksessa istuminen ja samojen hommien tekeminen kävivät ärsyttämään yhä enemmän. En millään saanut pusketua jollaani sille aavalle, jolla voisin kellua kohti horisonttia, omaan osaamiseeni tyytyväisenä.

Kun pyörittelin näitä epäkiinnostavia ja -relevantteja ongelmiani, tajusin myös pian, että tähän ei auta se, että siirryn istumaan konttoriin, jonka katolla lukee eri nimi.

Jossakin vaiheessa onneksi tajusin myös sen, että oman pomoni tehtäviin ei kuulu keksyä kivempaa tekemistä kyllästyneille kitisijöille.

aamu viimeistään kahdeksalta töissä. Ja koska kotona on äärimmäisen rauhallista työskennellä, olen usein tehnyt päivän työt alkuiltapäivään mennessä.

Minulla ei ole toisten maksamaa palkallista kesälomaa, mutta olen tehnyt lähes kaikki kotityöt viimeisen kolmen vuoden aikana ”virka-ajalla”. Käyn kuntokeskuksen jumpissa aina aamupäivätunneilla.

Kun kuukausipalkkaisena olin aina kesäloman kynnyksellä aivan loppu (puoliksi oikeasti, puoliksi siksi, että psyykkäsin itseni niin), tällainen työntekorytmi ei uuvuta lainkaan samalla tavalla. Sotainen palaverivahto on pois, työ ei keskeydy, ellen itse niin halua.

En tiennyt tällaisesta luksuksesta mitään, ennen kuin itse järjestin sattumalta itselleni tällaisen työntekotavan.

niin, että alihankkijana toimittaa asiakkaalle sitä, mitä asiakas haluaa.

Omien ideoiden toteuttamista varten on moninkertaisesti vaihtoehtoja verrattuna siihen, että työskentelee yhdessä tiedotusvälineessä tai jossakin sen osassa, jotka ovat kaikki yhä enemmän erikoistuneita omiin aiheisiinsa ja näkökulmiinsa.

Myös se, että suurimman osan töistään voi tosiaan tehdä missä vain, on ihan eri asia kuin satunnainen etäpäivä silloin tällöin. Vaikka enimmäkseen istuisi oman keittiönpöydän ääressä naputtamassa, on äärimmäisen vapauttavaa tietää, että teoriassa voisi olla joka talvi kolme kuukautta Thaimaassa.

Rahasta voi ja pitääkin aina rutista, mutta omalla kohdallani en voi väittää juttupalkkioiden huonontuneen. Olen tehnyt 15 vuotta sitten juttuja, joista olen

”En millään saanut pusketua jollaani sille aavalle, jolla voisin kellua kohti horisonttia, omaan osaamiseeni tyytyväisenä.”

Niinpä irtisanoin itseni vakituisesta työstä vuonna 2010.

En tiedä toista alaa, jolla tällaiset lellikit voisivat ryhtyä kokeilemaan, vaikka nyt vain pelkän vaihtelunhalun takia, miten oman itsensä herrana pärjää.

Ei tarvitse tehdä suuria investointeja, tuotantovälineitä tai tiloja. Jos olet yhtään ollut työelämässä, sinulla on potentiaalinen ja laaja asiakasverkosto, ja ainakin tiedät, missä he ovat. Omat työnäytteet ovat laajasti esillä.

Minulla oli lähtiessä sovittuna kaksi toistuvaa palsta ja pääomana lopputili.

Ensimmäiset kaksi viikkoa tuntuivat omituiselta ja jotenkin syntiseltä tehdä töitä kotona. Ei kai näin saa elättää itseään.

Sen jälkeen olen piehtaroinut tässä mahtavassa etuoikeudessa tohkeissani kuin possu lätissään.

Hyvin monilla toimittajilla on kokemuksia ”freetyöstä” opiskelujailta. Silloin kirjoitettiin paikalliseen ilmaisjalkelulehteen arvioita paikallisten tukkahevibändien keikoista, öisin, jos saatiin aikaiseksi, koska oli jotenkin niin asiaan kuuluvan boheemia, ettei saanut hommiaan aloitettua.

Yöpaidassa haahuilu on yleinen käsitys freetoimittajan arjen haasteista. Olen joutunut selittämään monta kertaa, että yllättävän hyvin keski-ikäiset, aikuiset ihmiset saavat sovitut työnsä tehdyksi.

Teen kyllä usein töitä yöpaidassa, aamuisin. Koska säästän työpaikalle siirtymiseen kuluvan ajan, olen lähes joka

Mediaryrittäjä Saku Tuominen sanoi taanoin, että hän ei oikeastaan ole koskaan erityisesti lomalla tai töissä, vaan tekee joka päivä hieman töitä, lähettää vaikka pa meilin tai soittaa puhelun.

Tarkistin Tuomiselta, että muistin hänen sanomisensa oikein, ja hän lisäsi:

”Teen vähän työtä (joskus enemmän, joskus vähemmän) melkeinpä 365 päivää vuodessa, mutta samaan aikaan ’lomailen’ jonkun mielestä aika paljon.”

Työsuhteisena toimittajana olisin suhtautunut erittäin nirpanokkaisesti ajatukseen olla ”koko ajan vähän töissä”, mutta nykyään tuo Tuomisen ajatus on ohjenuorani. Samalla tosiaan ollaan myös ”koko ajan vähän lomalla”.

En ole ottanut lomaa kaikista vakituisista töistäni kertaakaan näiden freevuosisien aikana. En halua enkä ole kokenut sitä tarpeelliseksi.

Freetyö on muuttanut täysin käsitystäni siitä, millainen on hyvä ja tavoiteltava työelämä. Se ei ole vakituinen työpaikka suuressa yrityksessä. Se on koko ajan muuttuva, joustava, hauska ja outo. Jos nyt työelämää voi kuvailla tuollaisilla sanoilla.

Joidenkin mielestä freelancerin vapaus on illuusio, mutta ei se ole. Töitä on tietysti tehtävä, eivätkä ne kaikki ole *Long Playn* juttuja tai 25 000 merkin Bonnier-palkittua journalismia *Kuukausiliitteeseen*. (On muuten paljon kustannustehokkaampaa tehdä paljon pienempiä juttuja kuin harvoja isoja.)

Mutta ei se ole oman toimittajanvapauden menettämistä, että suhtautuu työhön

saanut palkkioina esimerkiksi 50 markkaa, ja ison maakuntalehden pääuutisvun pääjutusta 350 markkaa.

Juttupalkkiot eivät ole ylitsevuotavia missään, mutta koen saavani panostani vastaavan korvauksen.

Koska kirjoitan pääasiassa konseptoi-tuihin aikakauslehtiin, niillä on juttupaidat, joista maksetaan jossakin tietyssä hintahaarukassa. Sain joskus alan konkarilta neuvon, joka on mielestäni nerokas: sopeuta juttuun tehty työmäärä siihen, mitä siitä maksetaan.

Tämä ei tarkoita mitään riman alittamista, vaan tehokkuutta. Ei kannata käyttää kahta viikkoa sellaiseen juttuun, josta saa 400 euroa. Ei myöskään kannata tehdä minimisuoritusta, vaan aina mahdollisuuden mukaan kehittää jotain spesiaalia lisäarvoa, kuten ehdottaa vähän erikoisempaa asiantuntijaa tai kina-lojuttua, joka tuo aiheeseen vielä yhden näkökulman.

Töitä taas ylipäätään saa niin, että esittää juttuideoita. Ideoita pitää olla paljon, tulossa ja menossa, eikä niihin saa kiintyä, ne muuttuvat kuitenkin.

Töitä saa myös niin, ettei ylenkatso niitä. Jos odottelee vain hipiälleen sopivia syvällisen-upeita suurprojekteja, saattaa joutua odottelemaan pitkään.

Ennen kuin esittää ideoitaan, kannattaa varmistaa, että ne todellakin ovat ideoita, joissa on näkökulma, eivätkä epämääräisiä aiheita. Ja kannattaa tuntea hyvin väline, johon sitä tarjoaa, mielellään myös juttupaikka, johon se sopii.

Sanotaan, että ”työt ovat vähenty-

neet”, mutta siitä ei taida olla mitään muuta faktaa kuin se, miltä freelancereista joissakin fiilistutkimuksissa ”tuntuu”.

En ole koskaan ajatellut olevani mitenkään yrittäjähenkilönä, enkä ehkä sellainen ole vielä.

Siksi on hämmäntävää, miten paljon paremmaksi voi oman elämänsä kokea, kun saa päättää omasta ajankäytöstään ja töistään itse. Tätä on vaikea selittää, koska se kuulostaa aina siltä pienyrittäjän ankealta mantralta omasta päätösvallasta, joka käytännössä tarkoittaa 12-tuntisia päiviä ja kuusipäiväisiä työviikkoja.

Mutta ei se sitä tarkoita.

Kun irtisanouduin, olin miettinyt sitä jo ainakin pari vuotta. En saanut päätökseen tukea juuri keneltäkään. Kaikkien mielestä oli ymmärrettävästi hullun hommaa irtisanoutua vakituudesta työpaikasta, varsinkin kun on asuntovelkainen yhteishuoltaja.

Kun sitten muutamien ensimmäisten kuukausien jälkeen aloin uskoa siihen, että ratkaisu oli oikea ja kaikki ne hyvää tarkoittavat neuvot olivat väärässä, tunte oli vähän samanlainen kuin lapsena, kun on oppinut jotakin vaikeaa ja vaarallista, kuten hyppäämään veteen pää edellä tai laskemaan minisukuilla hyppyristä.

Mikä tässä oli niin kamalaa – miksi te pelottelitte?

Väitän myös, että olen ”kehittynyt ihmisenä”. En tietenkään miksikään jee-sukseksi, mutta ainakin vähän vähemmän ärtyneeksi.

Suurin toimittajia vaivaava ongelmahan on vitutus, ja etenkin se, miten triviaalit asiat alkavat aikaa myöten työpaikalla vituttaa. Tässäkin lehdessä on aikoinaan tehty juttu siitä, mitkä asiat kesätoimittajissa ottivat vakituksia toimittajia päähän. Yksi oli se, että kesurit jättävät jääkaappiin avattuja limsapulloja.

Olivatpa syyt mitkä tahansa, kaikkeen pätee se sama virsi: viime kädessä vain omiin tekemisiinsä voi vaikuttaa.

Olin itse ollut samassa työssä jo lähes kymmenen vuotta. Pomohommiin ei ollut vetoa kummastakaan päästä. Työkierto oli nähty ja sen vaikutukset käytetty.

Oli vain pakko ottaa itse vastuu omasta työstään ja siinä viihtymisestä.

Tässä jutussa on tarkoituksella jätetty käsittelemättä freelancetyön huonoja puolia ja ongelmia. Tietysti niitäkin on.

Omasta mielestäni yksinyrittäjien kiireellisin ongelma on YEL-maksu.

Tämä koskee vähän meitä freelance-journalisteja ja paljon esimerkiksi kamppaajia ja kosmetologeja. Koska eläkemaksun suuruuden saa itse päättää, moni maksaa sitä minimisumman eikä saa tulojaan vastaavaa eläke- ja sairausvakuutustasoa. Esimerkiksi maatalousyrittäjät saavat maksusta reiluhkoa alennusta, ja samanlainen alennus kelpaisi erittäin hyvin myös meille.

Henkilökohtaisesti ikävin ongelma on, että minulla ei ole enää työpaikkaruokala. Olisi myös kätevää, jos muutamaa hyvää ystävää pystyisi edelleen tapamaan työnantajan ajalla, vaikkakin konttoritiloissa. Kavereiden näkeminen kun saattaa olla kiireiselle perheelliselle hankalaa järjestää.

Se taas, allekirjoittaako lehtitalojen sopimuksia, on jokaisen oma asia.

Ammatissa kehittyminen ja työasioista puhuminen ovat tietysti pään toiminnalle tärkeitä asioita.

Olen huono kursseilla kävijä, mutta luen, ja työasioista paasaan sekä alalla olevien ystäväni että parin epävirallisen freelancer-kerhon jäsenten kanssa.

Kehittävän ja hyödyllisen palautteen vähyys on freelancerin ongelma ihan samalla lailla kuin työsuhteisen toimittajan. Parasta on tehdä töitä sellaisten ostavien tyyppien kanssa, jotka briiffaavat ja editoivat hyvin.

Olen oppinut älyttömän monien toimintatapojen eri toimintatapoja ja olen oppinut suhtautumaan niihin niin, että ne eivät ole oikeita tai vääriä vaan erilaisia.

Jonkinlaista yrittäjäasennetta freetyössä tarvitsee. Sana on karmeaa, mutta tarpeellisen ristiriitainen sen kanssa, miten toimittajat edelleenkin mieltävät oman asemansa.

Alaa vaivaa sellainen äänenlausumaton 70-lukulainen ajattelu, että toimittajan työtä ei oikeastaan voi tehdä millään lailla yrittäjähenkisesti. Jos teet jutun, joka ei edistä 100-prosenttisesti omaa maailmankuvaasi tai ei tunnu itsestäsi täysin relevantilta, sille on olemassa alalla verbikin: huoraaminen.

Kun aikoinaan tuloksetta pyrin moneen kertaan opiskelemaan Jyväskylän yliopistoon journalistiikkaa ja Tampereen yliopistoon tiedotusoppia, ihailin mediaa alana, jossa ihmisillä on väistämättä hirtittävästi tietoa, ja sitä kautta ennakkoluulottomuutta ja edelläkävijämielisiä, uudistusmyönteistä asennetta.

Heheh.

Tietenkin tämä on vain ala muiden joukossa, ja – koska muista aloista ei minulla ole juuri kokemusta – varmasti vain ihan yhtä jäykkä, pönkeä ja poteroihinsa kaihautunut kuin mikä tahansa muukin ala.

Ei yhtään valmiimpi tai vastaanottavampi mihinkään muutoksiin.

Olemme puristautuneet rakennemuutoksen kouraan vasta, kun lähes kaikki muut perinteisen teollisuus-Suomen linna-akkeet on jo myllätty. Työpaikkoja on alkanut kadota vasta aivan hiljattain.

Siksi niin monet ovat joko vihaisia, hämillään, molempia, tai julistavat ammattitoimittajille tuomiopäivän sanomaa.

Tähän voisi poliittikkomaisesti todeta, että asenteiden on muututtava.

Ensinnäkin oman alan ja liiton olisi muutettava henkistä asennoitumistaan freetyöhön. Liiton freetaktiikan on oltava eteenpäin menevä, kannustava ja tulevaisuus-orientoitunut eikä vanhoja asetelmia puolustava, joskus suorastaan surkutteleva.

Mieluusti kaikki jäsenmaksurahani voisi sijoittaa sen lobbaukseen, ettei Suomen lain mukaan voisi laatia sopimuksia, joilla voidaan viedä tekijältä kaikki tekijänoikeudet ikuisesti ja siirtää samalla tekijälle kaikki vastuut ikuisesti. Lobattu kuulemma on, mutta laihoi tuloksin.

Toivoisin, että freetyötä tutkittaisiin muutenkin kuin tekemällä miltä susta tuntuu -kyselytutkimuksia freelancereille. Olen itse vastannut freelancereiden palkka- ja työtyytyväisyystutkimuksiin ja epäilen, miten kattavan kuvan ne antavat kentästä.

Toivoisin, että tutkittaisiin sitä, minkälaisen osuuden sisällöstään esimerkiksi suomalainen aikakauslehdistö teettää

”Freetyö on muuttanut täysin käsitystäni siitä, millainen on hyvä ja tavoiteltava työelämä.”

JATKUU SEURAAVALLA SIVULLA

freelancereilla. Millainen kehitys on ollut? Miten freelancerbudjetit ovat kehittyneet? Mitä ostajat toivovat freelance-reilta? Tässä ei voida olla rintaman eri puolilla, vaikka tällaisena asetelma usein esitetään.

Ryhdyin jo muutaman kuukauden freelanceriuden jälkeen vastaamaan niille, jotka kyselivät tuntemuksiani, että en koskaan aio palata vakituisiin töihin. Vastaan niin yhä.

Se on puoliksi vitsi, koska on naurettavaa julistaa minkään asian yhteydessä umpimielisiä en koskaan -lausuntoja.

Mutta se on myös totta, sillä en aio koskaan palata vakituisiin töihin. Tämän ei ole tarkoitus kuulostaa ylimieliseltä, sillä en tietenkään luule, että voisin noin vain ”palata” jonnekin töihin. Sen tarkoitus ei myöskään ole ylenkatsoa niitä, jotka ovat työsuhteissa.

Tarkoitukseni on vähän liioitellusti painottaa sitä, miten oikean ratkaisun tein ja miten tyytyväinen siihen olen. Edelleen. Yhä enemmän. ■

Hekin ovat tyytyväisiä freelancereita

Tiina Tuppurainen, 31, freetoimittajana 1,5 vuotta, Helsinki

”Olen ollut freelancerina siitä lähtien, kun City-lehti lopetettiin eli noin puolitoista vuotta.

Vaikka kaikki aiemmat työpaikkani ovat olleet kivoja, suhtautumiseni päivätyöhön on kaksijakoinen. Toimituksissa sanellaan, miten asiat tehdään ja toimittajilla on yhä vähemmän vaikutusvaltaa omaan työhönsä.

Pidän siitä, että työt tehdään nopeasti, tehokkaasti ja heti. Päivätyössä on byrokratiaa, kokouksia ja jähmeyttä. Kuukausipalkkaisessa työssä toimittajalle ei ole mitään etua edes siitä, että on tehokas.

Töiden loppuminen ei huolestuta. Kumpi on todennäköisempää: se, että työnantaja irtisanoo yt-neuvotteluiden päätteeksi vai se, että kaikki kahdeksan toimeksiantajaani samaan aikaan päättävät lakata tilaamasta minulta juttuja?”

Helena Kujala, 60, freetoimittajana 15 vuotta, Nokia

”Kun olin jäänyt freeksi vuonna 1998, Seinäjoella asuneet vanhempani sairastuivat Alzheimeriin. Freetyön ansiosta pääsin heitä auttamaan Nokialta, mikä ei olisi ollut mahdollista työsuhteessa. Sama etu on silloin, kun lapset ovat pieniä.

Nyt kun olen tämän ikäinen, olen jo vähentänyt töitä, mutta maksan yel-maksua vähän enemmän kuin työtuloni oikeasti on. Olen siis voinut vähentää tarkoituksella työntekoa, mutta en ole jäänyt osaaika-eläkkeelle vaan olen virallisesti työelämässä ja kartutan eläkettäni.

Tein pitkään pätkätöitä ennen ryhtymistäni freeksi, kunnes huomasin, että freetyö on taloudellisesti kannattavampaa. Aikaakin alkoi säästyä valtavasti, kun ryhdyin työskentelemään kotona.

”Alaa vaivaa sellainen ääneenlausumaton 70-lukulainen ajattelu, että toimittajan työtä ei oikeastaan voi tehdä millään lailla yrittäjähenkisesti.”

Voin aloittaa työt aamulla kuudelta, kun toimituksessa kello saattoi olla 10:30 enkä aamupalaverin lisäksi ollut ehtinyt aloittaa vielä mitään oikeita töitä.”

Petteri Kivimäki, 42, freekuvaajana 11 vuotta, Jyväskylä

”Olen aina ollut perso työnteolle, joten yrittäjäyys tuntui luontevalta valinnalta, kun parin maakuntalehdessä tekemäni määräaikaaisuuden jälkeen kävi selväksi, ettei vakinaisia töitä ole tarjolla.

Minulla on koko ajan ollut noin 20 asiakkaan asiakaskunta, joista osa toki vaihtuu ja uusia tulee tilalle. Parasta on se, että tietää olevansa asiakkailleen lisäarvo eikä mikään hätävara.

Lomailen silloin, kun on kaikista hiljaimmat kaudet. Yrittäjänä osaan myös vaurautua alan epävarmuuteen ehkä paremmin. Tulee tsemppattua ja hankittua itselleen lisäkoulutusta!”

Johannes Tervo, 52, freekuvaajana 22 vuotta, Vaasa

”Juuri ajelin keikalta pari päivää sitten ja näin tien varressa joutsenia. Olihan niitä pysähdyttävä kuvaamaan. Onhan se mukavaa ajella autolla ympäriinsä ja katsella maisemia!

Vaikka ajat ovat alalla mitä ovat, kyllä minua on aina enemmän naurattanut kuin itkettänyt.

Tosin vapaus on minusta vähän paska-puhetta, ehkä sitä voi kuvitella olevansa vapaa. Mutta muistaakseni **Ben Kaila** on joskus sanonut, että freekuvaaja on kuin rotta, se osaa sopeutua kaikenlaisiin olosuhteisiin.

En osaa kaivata mitään muuta, tuntuisi omituiselta mennä aamuisin aina johonkin tiettyyn paikkaan palaveeraamaan.”

Virpi Salmi

Virpi Salmi

Jyväskylässä syntynyt helsinkiläinen freelancetoimittaja.

Hän on aloittanut toimittajan uransa Suur-Jyväskylän Lehdessä vuonna 1993.

Ennen ryhtymistään freelanceriksi Salmi on työskennellyt muun muassa Imagessa, Helsingin Sanomissa, Cosmopolitanissa, Nyt-liitteessä ja viimeksi MeNaisissa.

Opiskellut valtiotieteitä Helsingin yliopistossa, pääaineenaan poliittinen historia.

Ei helpotusta eläkemaksuihin

Itsensä työllistäjien sosiaaliturvaa on jälleen puitu tuloksetta.

Päivi Ängeslevä, teksti
Heli Saarela, kuva

Itsensä työllistäjien odotukset olivat korkealla, kun pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) hallitus lupasi ohjelmassaan ”paikantaa luovien alojen työntekijöiden sosiaaliturvan mahdolliset epäkohdat ja tehdä tarvittavat muutokset”.

Epäkohtia ovat paikantaneet urakalla niin työministeri **Lauri Ihalaisen** (sd.) kuin sosiaali- ja terveystieteiden ministeri **Paula Risikon** (kok.) alaiset työryhmät.

Tähänastinen tulos vapaille journalisteille on tyly: mikään ei muutu.

Palkansaajiin verrattavat itsensä työllistäjät tulkitaan edelleen yrittäjiksi, eikä heille luoda erillistä sosiaaliturvajärjestelmää. Päätoimisesti työskentelevä vapaa journalisti joutuu jatkossakin maksamaan kallista yrittäjän eläkemaksua (YEL-maksu).

”Riittävää poliittista tahtoa ei ole. Meidät hiljennetään työryhmillä ja hyvillä ehdotuksilla, jotka eivät mene läpi. Sosiaaliturvasta pitää tehdä edullisempi ja kattavampi”, toteaa **Tiina Komi**, joka on työskennellyt vapaana toimittajana yli 20 vuotta.

Suuri osa vapaista journalisteista ei maksa itselleen palkansaajaan verrattavaa eläkevakuutusta, koska siihen ei ole varaa. Jos yli 53-vuotias yrittäjä määrittelee vuosityötulokseen 45 000 euroa, hänen eläkemaksunsa on noin 11 000 euroa vuodessa.

”Maksan itseni kipeäksi YEL-maksua, pari tonnia joka toinen kuukausi. Kun jäin yrittäjäksi, päätin, että haluan kunnollisen eläkkeen”, toimittaja **Helinä Hirvikorpi** sanoo.

Myös sairauspäiväraha määräytyy YEL-vakuutuksesta. Omavastuu aika (sairastumispäivä ja kolme arkipäivää) pitäisi Hirvikorven mielestä lyhennää yhteen päivään.

Sosiaaliturvan kohtuullistamista on puitu vuosia. Viime hallituskaudella **Tarja Cronberg** (vihr.) esitti selvityksessään, että luovien alojen työntekijät rinnastettaisiin maatalousyrittäjiin, jolloin he maksaisivat MYEL-maksua. Se on lähes puolet YEL-maksusta.

Toinen malli on Saksasta, jossa vapaa journalisti maksaa toimeksiantonsa eläkemaksusta puolet, toimeksiantaja 30 prosenttia ja valtio loput.

Risikon alaisen sosiaaliturvatyöryhmän mukaan edullisempaa järjestelmää ei tarvita, koska ”toimeentulo-ongelmat luovilla aloilla johtuvat ennen kaikkea pienistä tuloista”.

Ministeri Risikko sai työryhmän raportin lokaussa ja odottaa yhteenvedtoa lausunnoista.

”Sen jälkeen katson, mitä pitää ja voi tehdä. Pitkällä juoksulla eläke on mietittävä.”

Risikko puhuu jo ”tiekartasta seuraavaa hallitusohjelmaa varten” ja vakuuttaa, että poliittista tahtoa sosiaaliturvan kehittämiseksi kyllä löytyy.

Poliittista tahtoa oli ainakin 1960-luvulla, jolloin keskustan edeltäjä maalaisliitto ja Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK vaativat köyhille maanviljelijöille kunnollisia eläkkeitä, joita valtio tukisi voimakkaasti.

Näin syntyi edullinen eläkejärjestelmä MYEL.

Nyt maatalousyrittäjät yltävät keskituloiseen palkansaajan tuloihin, ja itsensä työllistäjistä on tullut uusi työtä tekevien köyhien ryhmä. Suomen Yrittäjät eivät puolusta heidän etujaan, ja Elinkeino-

Lupaukset lunastamatta. Helinä Hirvikorpea ja muita freelancereita harmittaa, että poliitikkojen sanat eivät muutu teoiksi. ”Maksan itseni kipeäksi YEL-maksua, pari tonnia joka toinen kuukausi. Kun jäin yrittäjäksi, päätin, että haluan kunnollisen eläkkeen.”

elämän keskusliitolle EK:lle sopii, että halpaa työvoimaa löytyy.

”Isot yrittäjät teettävät palkkatyöhön verrattavaa työtä edullisesti itsensä työllistäjillä, jotka kustantavat itse eläkemaksunsa, sairauspäivänsä ja vuosilomansa”, Journalistiliiton edunvalvontajohdaja **Petri Savolainen** sanoo.

Hän toteaa, että kalliin YEL-vakuutuksen pitäisi näkyä palkkioissa.

Toimeksiantajat eivät kuitenkaan tiedä, kuinka paljon eläkemaksua kukin yrittäjä maksaa. Tason saa pitkälti päättää itse. Alivakuuttaminen vääristää palkkiotasoa: ne journalistit, jotka alivakuuttavat itsensä, voivat myydä työtään myös edullisemmin.

Itsensä työllistäjien asemaa selvitetään hallituskauden loppuun Lauri Ihalaisen alaisessa kolmikanlaisessa trendityöryhmässä, jota vetää työministerin erityisavustaja **Jenni Karjalainen**.

”Nyt on tehty kirkastamisharjoitus. On selvitetty, keitä itsensä työllistäjät ovat ja kartoitettu työelämän muutosta. Näkisin, että on päästy alkua pidemmälle”, hän toteaa.

Petri Savolainen edustaa ammattiliittojen itsensä työllistäjien yhteistyöryhmää (Itset) trendityöryh-

mässä. Sosiaaliturvan jälkeen pohditaan kilpailuoikeutta, johon lukeutuu kollektiivinen neuvotteluoikeus, ja sitä, kuka ylipäätään kuuluu työlainsäädännön piiriin.

”Erityisesti sosiaaliturvassa eri selvityksiä on pompoteltu hallitusohjelmasta toiseen.”

Nyt Savolainen odottaa, mitä sosiaaliturvan muutoksia Risikko päättää ajaa eteenpäin. Selvää jo on, ettei itsensä työllistäjien eläkemaksu alene tällä hallituskaudella. ■

Joka viides journalisti on yrittäjä

Itsensä työllistävien määrä on kasvanut noin 32 000:lla vuodesta 2000.

Joka viides journalisti on nykyisin itsensä työllistäjä.

SJL:n vuonna 2012 tekemän työmarkkinatutkimuksen mukaan freelancerit ovat ottaneet YEL-vakuutuksen keskimäärin 19 200 euron työtulolle.

LÄHTEET: TILASTOKESKUS JA JOURNALISTILIITTO

Sydän sykkii kahdelle

Toimittaja Mikael Vehkaojalle journalismi on intohimo ja musiikki enemmän kuin vain harrastus. Mutta jos olisi pakko, kummasta hän luopuisi – musiikista vai journalismista?

Outi Airaksinen, teksti Ilona Savola, kuva

”Hektisinä aikoina yritän vain pitää itseni kasassa. Aina kun yhdestä hom-
masta pääsen, olen jo
lirissä seuraavan kanssa. Mutta haas-
teet pitävät virkeänä”, toimittaja **Mikael Vehkaoja** sanoo.

Hän soitti 1990-luvulla kitaraa *Kyyriassa*, joka teki kolme levyä ja keikkaili jon-
kin verran myös Saksassa. Sen jälkeen
Vehkaoja oli mukana *Don Huonot* -solisti
Kalle Aholan kolmella soololevyllä.

Nykyään *Seuran* toimittajana työsken-
televä Vehkaoja suhtautuu musiikkiin yhä
vakavasti. Vehkaojan perustama *Loner*
Fin -bändi julkaisi ensimmäisen levynsä
helmikuussa.

”Tunnen kunnioitusta, kun katson van-
hoja soittokavereitani, jotka kiertävät
maailmalla isojen bändien kanssa. Tiedän,
miten paljon menestys vaatii. Pelkkä taito
ja onni eivät riitä, jos haluaa elättää itsen-
sä musiikilla. Siihen tarvitaan todella pal-
jon sitkeyttä”, Vehkaoja sanoo.

Nykyään leipätyö ja perhe asettavat
musiikin tekemiselle rajoituksia.

”Näissä raameissa tehdään kaikki, mitä
voidaan. Välillä mopo on saatava ulos tal-
lista. Yleisön eteen ei ikinä mennä hassut-
telemaan”, Vehkaoja sanoo.

Seuran kaltaisessa yleisaikakauslehdessä
juttuaiheiden kirjo on laaja, mutta useim-
miten Vehkaoja kirjoittaa yhteiskunnalli-
sista asioista.

”Aiemmin freeaikoina tein paljon musa-
ja viihdejuttuja. Mutta *Seurassa* olen
solahtanut asia- ja ajankohtaisjournalis-
min puolelle.”

**”Ihmiset eivät
rakasta The Beatlesiä
sanoitusten vuoksi
vaan siksi, että se oli
hieno bändi. Kuinka
monta journalistista
duunia tulee mieleen
1960-luvulta, joita
yhä rakastetaan?”**

Mikael Vehkaoja

Viihdejournalismi on Vehkaojalle par-
haimmillaan myyttien luomista, jota voi
tehdä yhteistyössä kohteen kanssa. Asia-
journalismi taas on myyttien purkamista
– kohteen vastaväitteistä huolimatta.

”Ne ovat oikeastaan saman asian kaksi
ääripäätä. Niiden arvottaminen on mie-
lestäni turhaa.”

Sen sijaan musiikki ja journalismi on
syytä pitää visusti erossa toisistaan. Veh-
kaoja saattaa jopa hermostua, jos joku

uskaltautuu vertaamaan journalismia
musiikkiin, kuten Helsingissä muutama
vuosi sitten vierailut Pulitzer-palkittu
amerikkalaistoimittaja teki.

”Hän piti luennon, jossa käytti *The Beatlesiä* tarinallisuuden esikuvana.
Minusta se oli roskaa. Ihmiset eivät rakas-
ta *The Beatlesiä* sanoitusten vuoksi vaan
siksi, että se oli hieno bändi. Vai kuin-
ka monta journalistista duunia tulee mie-
leen 1960-luvulta, joita ihmiset yhä rakas-
tavat?”

Intohimojen yhteen sovittamisessa suu-
rin haaste on ainainen pula ajasta. Työ-
ajan jälkeen on löydettävä aikaa kahden
bändin treeneille, keikkailuun ja levyn
tekoon. Käytännössä se tarkoittaa sopeu-
tumista lyhyisiin yöuniin sekä tinkimistä
lomista.

Entä jos olisi pakko valita journalismin
ja musiikin väliltä? Vehkaoja epäilee, että
”vaikka se pätkähullua olisikin”, hän luo-
puisi journalismista.

”Se on asia, mitä en voi itse päättää.
Kun seison vaikka bussipysäkillä, joku
raaja alkaa nytkiä musiikin tahdissa.”

Vehkaojan mukaan Otavamediassa on
niin paljon ”raudankovia soittajia”, että
syksyllä järjestettävään Journalistirockin
voi odottaa talosta tasokasta bändiä.

”Emme tarvitse ulkopuolisia vahvistuk-
sia. Yritämme vain pitää mielessä, ettei
tärkeintä ole voitto, vaan ylivoimainen
voitto”, Vehkaoja heittää haasteen. ■

Rokkaava toimittaja

Kahden alan ammattilainen.

Seura-lehden toimittajana vuodesta 2006 työskennellyt Mikael Vehkaoja, 45, soittaa kitaraa, säveltää ja sanoittaa biisejä sekä nykyisin myös laulaa. Hänen bändinsä, nelihenkinen Loner Fin, julkaisi esikoislevynsä helmikuussa. Vehkaoja kuuluu myös ”tiedemetallia” soittavaan The Physicists -yhtyeeseen, jonka keikat muistuttavat performanssitaidetta.

Tädin oppipoika. Vehkaoja on opiskellut journalismia yliopistossa Kanadassa (University of Regina). Toimittajan ammatin hän on oppinut ”kisällinä” tädiltään Helena Vehkaojalta, joka perusti Anna-lehdessä työskennellyään oman yrityksen Kumpulan viestintä Oy:n. Mikael Vehkaoja työskenteli aloittelevan muusikon uransa ohessa pari vuotta tätinsä yrityksessä tehden kaikkea kahvin keitosta haastattelunauhojen purkuun. Nykyisin hän tekee Seurassa erityisesti asia- ja ajankohtaisjournalismia.

Keikkailija. Kun toimittaja Mikael Vehkaoja ei ole juttukeikalla, hän saattaa olla keikalla bändinsä kanssa. ”Olen joutunut totuttelemaan lyhyihin yöuniin. Välillä valvotaan ja tehdään täysillä - ja välillä elän ihan tavallista toimittajan arkea”, Vehkaoja kertoo. Laulamisen lisäksi Vehkaoja soittaa kitaraa ja tarttuu tarvittaessa myös akustisiin kielisoittimiin, kuten kreikkalaiseen bouzukiin.

KKO:n linja hämmästyttää

Onko viihdelehdille luotu oma standardi sananvapaudessa, kysyy viestintäoikeuden professori Päivi Tiilikka.

Korkein oikeus (KKO) teki viime vuonna kolme päätöstä mediaa koskevissa kunnianloukkaustapauksissa. Se hylkäsi kaksi *7 päivää* -lehden toimittajia vastaan nostettua syytettä ja tuomitsi Ylen toimittajat kunnianloukkauksesta.

Hylkyjutuissa näkyy Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen (EIT) ratkaisukäytännön vaikutus. Vaikka hylkäyspäätösten lopputuloksia voidaan pitää oikeina, niiden perustelut ontuvat.

7 päivää -lehdessä oli väitetty (KKO 2013:69), että **Vesa Keskinen** petti kumppaniaan viettämällä tumman naisen kanssa yhteisiä hotellioitja sekä suutelemalla tätä ja vaihtamalla ”kielikoukkuja” ravintolan yökerhossa.

Osa väitteistä oli KKO:n mukaan ”mielikuvan tasolla” olevia päätelmiä ja arvoarvostelmia, joilta ei ollut ”mielekästä edellyttää totuusarvoa, vaikka juuri tällaisten mielikuvien synnyttämistä kirjoituksella on saatettu tavoitella”.

Suudelmia ja ”kielikoukkuja” koskevien tosiasiaväitteiden osalta ei esitetty selvitystä niiden todenperäisyydestä. KKO ei kuitenkaan pitänyt niitä kunnianloukkaussäännösten edellyttämien tavoin vahingollisina.

Toisessa hylkyjutussa (KKO 2013:70) *7 päivää* uutisoi, että kolmesta henkirikoksesta epäilty mies olisi ollut työtön ja että hän olisi ollut epäiltyjen henkirikosten uhrien rakastaja. Lisäksi lehti väitti, että miehellä oli kymmenien tuhansien eurojen velat.

KKO:n mukaan väitteet perustuivat tosiasioista tehtyihin päätelmiin, kuten verotettavien tulojen vähäisyyteen sekä siihen, että hän oli ollut ainakin yhden jutussa mainitun henkilön rakastaja ja kahden läheinen ystävä. Velkaantumista koskevan väitteen osalta KKO katsoi, ettei ilmaisulla ollut edes pyritty täsmällisyyteen.

Syytteiden hylkääminen tosiasioista tehtyjen päätelmien perusteella on uutta. Esimerkiksi väite työttömyydestä oli KKO:n mielestä hyväksyttävä, koska se oli tehty verotettavien tulojen vähäisyyden perusteella. Kuitenkin pienet tulot voivat johtua myös esimerkiksi opiskelusta, perhevapaasta, sairauslomasta tai ulkomailla työskentelystä.

Syytteiden hylkääminen vaikuttaa kuitenkin oikealta ratkaisulta. Murhasta epäillyn ja tuomitun kunnianloukkauskynnys ei ylitä sillä, että miehen uutisoidaan olevan työtön ja velkainen.

Vesa Keskinen on puolestaan ollut itse hyvin julkisuushakuinen ja kertonut yksityiselämästään avoimesti, joten hänen yksityiselämän ja kunnian suojansa on madaltunut.

Ratkaisut olivat siis hyviä, mutta niiden perusteluja voidaan kritisoida. Lukijana lukisin mie-

MANU MARTTINEN

Päivi Tiilikka
päivi.tiilikka@helsinki.fi

KIRJOITTAJA ON VARATUOMARI JA VIESTINTÄOIKEUDEN DOSENTTI, JOKA TYÖSKENTELEE VIESTINTÄOIKEUDEN MA. PROFESSORINA HELSINGIN YLIOPISTON OIKEUSTIETEELLISESSÄ TIEDEKUNNASSA.

”Viihdelehti sai siis vihjailla yksityiselämään liittyvillä vaikutelmilla, mutta Yle sai rapsut nimenomaan vaikutelman takia.”

luummin faktoja ja tekisin päätelmät itse sen sijaan, että lehti esittää itse tekemiään päätelmiä tosiasioina.

Toki asiaa arvioitaessa on otettava huomioon, että lain ei tulekaan sanktioida kaikkea sellaista, jota ei pidetä hyvänä tai hyvän journalistisen tavan mukaisena journalismina.

KKO:n Seiska-päätösten hylkäysperusteet sopivat huonosti yhteen Ylen Lisitsyn-jutun kanssa. Tässä tapauksessa (KKO 2013:100) Ylen toimittajat tuomittiin nimenomaan uutisen herättämän mielikuvan perusteella peräti törkeästä kunnianloukkauksesta, kun pääuutislähteyksen juonto oli kuulunut seuraavasti: ”Poliisi on paljastanut laajan idänkauppaan liittyvän kirjanpito- ja rahanpesurikoksen. Suomen viime vuonna eniten ansainnutta naista epäillään mittavista talousrikoksista. TV-uutisille hän kiistää syylistyneensä rikoksiin.”

Vaikka uutisessa mainittiin monta kertaa, että **Lisitsyniä** ja tämän puolisoa vasta epäillään rikoksista, KKO katsoi, että kokonaisuutena arvioiden uutinen antoi väärän vaikutelman siitä, että oli olemassa tosiasia-perusteita, joiden nojalla Lisit-

synejä voitiin pitää syyllisinä uutisessa kerrottuun rikolliseen menettelyyn. Myös STT:n toimittaja on aikanaan tuomittu kunnianloukkauksesta oikeudenkäyntiuutisen otsikon ja uutisjutun perussävyen vuoksi (KKO 2000:54).

Yleensä epäillyn kuulemisen katsotaan tasapainottavan juttua, mutta tällä kertaa syyttäjä katsoi, että Larissa Lisitsynin kuvan näyttäminen ja ”hänen härtäntyneellä äänellään – ikään kuin vereksettään yllätettynä – antamansa haastattelun liittäminen uutiseen” oli ”vahvistanut mielikuvaa Lisitsynien syylistymisestä rikokseen”.

Jatkossa epäiltyä kuultaessa kannattaakin kiinnittää huomiota siihen, että tämä saa halutessaan kommentoida asiaa laajemmin kuin vain kiistämällä syytteen. Etenkin julkisuuteen tottumattomalle henkilölle voi olla hyvä varata hetki aikaa miettiä vastaustaan, jos rikosuutisointia koskeva ja sellaisenaan televisiossa tai radiossa esitettävä puhelinhaastattelu tulee yllättäen.

Viihdelehti sai siis vihjailla yksityiselämään liittyvillä vaikutelmilla, mutta epäillyn talousrikoksen uutisoinnissa Yle sai rapsut nimenomaan vaikutelman takia. Keskistä koskevalla kirjoittelulla ei ollut yhteiskunnallista merkitystä – toisin kuin Lisitsyniä ja idänkauppaa koskevalla talousrikosuutisoinnilla. Yleensä yhteiskunnallisesti merkittävistä asioista kertominen on nauttinut suurempaa sananvapaussuojaa kuin pelkästään uteliaisuutta tyydyttävä viihdejournalismo.

Syynä *Seiskaa* ja Yleä koskevien tuomioiden erilaisuuteen lienee ensinnäkin printti- ja audiovisuaalisen viestinnän erilaisuus. Myös EIT on korostanut audiovisuaalisen viestinnän voimakasta ja välitöntä vaikutusta katsojiin. Lopputulokseen on vaikuttanut myös viestinnän kohteiden oma aikaisempi julkisuushakuinen (Keskinen) ja muu toiminta, kuten henkirikosten tekeminen (KKO 2013:70).

Aikaisemman julkisuuden sekä asianosaisen oman toiminnan ja toimintaroolin merkitys näkyy myös verrattaessa entisen pääministerin **Matti Vanhasen** ja entisen playboymallin **Katariina Sourin** yksityiselämän suojaa koskevia tuomioita (KKO 2010:39 ja KKO 2011:72) keskenään. Vanhasen tapauksessa sinällään melko harmittomat kuvaukset johtivat rikostuomioon, kun taas yksityisasioiden enemmän julkisuudessa kertoneen Sourin osalta paljon intiimimmät paljastukset eivät siihen johtaneet.

EIT hyväksyi Vanhasen jutussa annetun tuomion. Toivottavasti saamme EIT:n linjauksen myös Lisitsyn-jutusta, jonka osalta kummastusta herättää myös toimittajien tuomitseminen yksityiselämää loukkaavasta tiedon levittämisestä esitutkintatietojen uutisoinnin osalta.

Korkeimman oikeuden tuomiosta ei saada osviittaa sen suhteen, miten vireillä olevista rikostutkinnoista tulisi uutisoida. Sananvapauteen kuuluva poliittisen ja taloudellisen vallan käytön valvonta sekä yleisön tiedonsaantioikeus huomioon ottaen ei kuitenkaan voida lähteä siitä, että yleisesti merkittävistä rikosepäilyistä saisi uutisoida vasta tuomion jälkeen. Kun faktat pitävät paikkansa, asianosaisia on aidosti kuultu ja syyttömyysolettaa kunnioitettu, ollaan jo melko turvallisilla vesillä. ■

APURAHOJA HAETTAVANA

Journalistisen kulttuurin edistämistä
Jokes julistaa haettavaksi apurahoja.

JOKES-APURAHAT

Kaksi 19 700 euron suuruisia Jokes-apurahaa on tarkoitettu ammatissa toimivien journalistien jatko-opiskeluun, ammattia täydentävään opiskeluun, tutkimukseen tai muuhun, koko media-alaa hyödyntävään huolellisesti perusteltuun tarkoitukseen.

JYRKI A. JUUTIN MUISTOSTIPENDIT

Muistostipendit on tarkoitettu ammattiyhdistystoiminnassa tarvittavien edunvalvontavalmiuksien kehittämiseen.

TYÖSKENTELYAPURAHAT

Työskentelyapurahoilla halutaan antaa mahdollisuus tutkivaan työhön, omaan erikoisalaan syventymiseen tai taustatyöhön. Näihin tarkoituksiin jaetaan neljä 5 000 euron apurahaa.

APURAHOJA AMMATILLISILLE KURSSEILLE

TIEDONHAKUPAJA

Koulutus järjestetään 13. – 16.10.2014
Krapihovissa Tuusulassa.

Kurssille valitaan 12 journalistia. Neljän päivän intensiivikoulutuksessa käydään läpi lehtijutun näkökulman terävöittämistä, opitaan uusia tiedonhankinta- ja tarkistusmenetelmiä sekä avoimen datan hyödyntämistä journalismissa. Apuraha kattaa kurssimaksun, matkakulut julkisilla kulkuneuvoilla sekä majoituksen kahden hengen huoneissa puolihoidolla.

SANOIN JA KUVIN - Visuaalisen journalismin työpaja työpareille

2. – 3. 10.2014
6. – 7. 11.2014

Tampereella järjestettävään työpajaan valitaan kuusi toimittaja ja taittaja/grafikko -työparia, jotka haluavat kehittää kuvan ja tekstin yhteispeliä sekä omaa keskinäistä yhteistyötään. Kurssilla harjoitellaan visuaalisuuden ideointia ja suunnittelua erilaisille julkaisualustoille. Apuraha kattaa kurssimaksun, matkat julkisilla liikennevälineillä sekä lounaat lähiopetuspäivinä. Majoituskuluja korvataan 90 euroon saakka/yö kuitteja vastaan.

MULTIMEDIATYÖPAJA

19.9. – 21.9.2014 Kaisankoti, Espoo
3.10. – 5.10.2014 Lahden Muotoilu- ja taideinstituutti

Työpajassa opitaan multimedian rakentamisen peruspalikat: käsikirjoittaminen, kuvailmaisuus, äänenkäsittely ja editointi. Kurssille valitaan 12 journalistia, sekä kuvaajia että kuvaavia toimittajia. Apuraha kattaa kurssimaksun, matkat julkisilla liikennevälineillä sekä majoitukset yhden hengen huoneissa täysihoidolla Kaisankodissa. Lahdessa apuraha kattaa hotellimajoituksen puolihoidolla.

EDITOIJIA DIGIMAAILMASSA

8.9. – 10.9.2014 Helsinki
6.10. – 7.10.2014 Helsinki

Koulutus kehittää kurssilaisten valmiuksia toimia editoijana, perehdyttää digitaalisen journalismin eri muotoihin ja kehityssuuntiin, digitalisoitumisen vaikutukseen toimituksen työprosessiin sekä journalistien tuotteiden kehittämiseen. Koulutukseen valitaan 12 journalistia. Lähiopetusjaksojen välissä tehdään etätehtäviä verkko-oppimisympäristössä. Apuraha kattaa kurssimaksun, matkat julkisilla liikennevälineillä sekä lounaat lähiopetuspäivinä. Majoituskuluja korvataan 90 euroon saakka/yö kuitteja vastaan.

Apurahoja haetaan säätiön sähköisen apurahajärjestelmän kautta osoitteessa www.aspicore-asp.net/jokes/

Hakemus on jätettävä **sähköiseen apurahajärjestelmään 16. toukokuuta mennessä.**

Hakemukseen liitettävä sitoumus on printattava järjestelmästä, allekirjoitettava ja postitettava säätiön osoitteeseen. Sitoumuksen on oltava perillä **säätiön toimistolla 23. toukokuuta mennessä.**

Lisätietoa apurahoista, kurssien sisällöistä sekä hakuohjeet: www.jokes-saatio.fi

Journalistisen kulttuurin edistämistä

PL 252 00531 Helsinki
Siltasaarencatu 16
00530 Helsinki

p. 050 551 3961
toimisto@jokes-saatio.fi

koulutus

Urheilu-journalismia isolla J:llä

Haaga-Helia-ammattikorkeakoulu käynnistää syksyllä 2014 maksullisen urheilujournalismin opintokokonaisuuden. Kaksivuotisen opintokokonaisuuden perustana ovat aiemmin koulun Vierumäen yksikössä toteutetut urheilujournalismin erikoistumisopinnot.

Koulutusohjelmajohtaja **Anne Leppäjarvi** kertoo, että uudistus vahvistaa yhteistyötä urheilujournalismin opintojen ja Haaga-Helian journalismin tutkintokoulutusohjelman välillä. Leppäjarvi haluaa uudessa opintokokonaisuudessa korostuvan, että urheilujournalismi on ”journalismia isolla J:llä”, ei vain viihdettä, saati nationalistista tiedottamista.

”Jatkossa urheilujournalismin opiskelijat voivat halutessaan syventää opintojaan samoilla kursseilla tutkinto-opiskelijoiden kanssa.”

Myös tutkinto-opiskelijat hyötyvät muutoksesta. Koska urheilujournalismin opinnat valmentavat erityisesti sähköisessä mediassa työskentelyyn, Haaga-Helian Pasilan tiloihin rakennetaan radio- ja tv-studio.

Janne Salomaa

HAUKA URHEILUJOURNALISMIN
OPINTOKOKONAISUUTEEN
PÄÄTTYY 16. TOUKOKUUTA.
LISÄTIEDOT: HAAGA-HELIA.FI

Yhden miehen iskujoukko

Outi Airaksinen, teksti
Tommi Parkkonen, kuva

mitä tekisit, jos esimiesi soittaisi ja kysyisi, lähdetkö puolen tunnin päästä Ukrainaankin?

Iltalehden yhden miehen iskujoukko, politiikantoinnissa **Tommi Parkkonen** ei epäroinnyt, vaan lähti reissuun heti kun pyydettiin.

Kriisialueet ovat Parkkoselle tuttuja. Hän on ollut 30 kilometrin päässä Fukushiman vaurioituneesta ydinvoimalasta ja raportoinut keskeltä Libyan taisteluista.

”En minä harkitse, vaan lähdän. En halua todellakaan tehdä itsestäni oman elämäni **Rauli Virtasta**, mutta jokin

noissa keikoissa viehättää”, Parkkonen sanoo.

Ex-vaimo ja 19-vuotias poika ovat jo tottuneet, että Parkkonen hakeutuu sekä työ- että lomamatkoillaan paikkoihin, joihin ei välttämättä kannata mennä. Tytöystävä sen sijaan vastusti Parkkonen lähtöä Ukrainaankin tiukasti – tuloksetta.

Musiikkitoimittajaksi alun perin 19-vuotiaana *Iltalehden* palkattu Parkkonen on huomannut, että raportointi paikan päältä palvelee suomalaisia lukijoita ja voi saada heidät ajattelemaan.

Parkkonen kokemuksen mukaan asioilla on taipumus järjestyä. Esimerkiksi Ukrainassa hän pääsi jutuntekoon nopeasti, vaikka tupsahti yksin kielitaidottomana

Luotisateessa. Tommi Parkkosella oli keltainen pressiliivi, luotiliivit ja pyöräilykypärä, kun hän hakeutui Kiovaan eturintamaan opposition barrikadeille. ”Yli 70 ihmistä sai kuvan ottamispäivänä tällä kadulla surmansa tarkka-ampujien luodeista”, Parkkonen kertoo.

toimittaja-kuvaajana 22 asteen pakkasessa keskelle luotisadetta pelkät varsitennarit jaloissaan.

Vastassa oli kaksi hyvin erilaista todellisuutta. Kiovaan Parkkonen eläytyi voitontahoa uhkuviin mielenosoittajiin, kun taas Krimillä asukkaiden Venäjä-mielisyydelle oli järkevän kuuloiset perusteet.

”Sain Kiovaan ollessani lukijoilta ihan aiheellistakin palautetta siitä, miksi haastattelen vain mielenosoittajia. En kuitenkaan löytänyt sieltä **Janukovitšia** tukevia tahoja. Kerroin sitten mielenosoittajien kautta siitä, mitä omin silmin näin.”

Parkkonen tiedostaa kriisialueiden risikit. Kiovaan kapinalliset pääsivät toimittajia eturintamaan vain, jos näillä oli luotiliivit ja kypärä. Tosin hän itse liikkui tarkka-ampujien luotisateessa pyöräilykypärä päässään.

Informaatioodassa tähtäimessä voivat olla myös toimittajat, jolloin ei kannata näyttää toimittajalta.

”Pari kertaa meinasin saada Krimillä turpaan ja aseellakin on osoitettu, kun venäläismieliset tulivat uhkailemaan. Läheltä piti -tilanteista huolimatta mitään ei ole sattunut.”

Palattuaan reissusta Parkkonen yleensä vain nukkuu – jopa kaksi päivää putkeen – palautuakseen sekä fyysisestä että henkisestä rasituksesta.

”Tapahtumat vaikuttavat minuun. Ukrainassakin kirjoitin muutaman kerran juttuja kyönelehtien silmissä. En ole ainaakaan vielä hirveän paatunut.”

kirjat

Toimittajien karu vankeusraportti Etiopiasta

Oli odottamatonta, että ruotsalaiset freelancerit toimittaja **Martin Schibbye**, 33, ja kuvaaja **Johan Persson**, 32, joutuivat poliittisiksi vangeiksi Etiopiasa 2011.

He olivat saapuneet epävakaseen Ogadenin maakuntaan selvittämään ruotsalaisen öljy-yhtiön Lundin Petroleumin osuutta väitettyihin ihmisoikeusrikkouksiin.

Normaalisti kansainväliset toimittajat olisi lyhyen tutkintavankeuden jälkeen käännytetty maasta. Nyt ruotsalaiset joutuivat poliittisiksi pelinappuloiksi.

Schibbye ja Persson viruivat vangittuina 438 päivää yhdessä Afrikan suurimmista valtioista,

jonka ihmisoikeustilanne on rapistunut vuosia.

Helvetin kellarissa on lahjakaiden journalistien taitavasti kirjoittama, jännittävä ja väliin absurdi kuvaus järkyttävistä vankilaoiloista.

Journalisteille kirja tarjoaa kuitenkin myös tarpeellisen katsauksen siihen, miten tärkeää kansainvälisistä kriiseistä raportointi on ja kuinka se lankeaa yhä useammin freelancereiden vastuulle.

Kirjassa kuvatut diplomaattiset ponnistukset toivat miehet lopulta takaisin Ruotsin kamaralle. Ogadenin konflikti ja ihmisoikeusrikkomukset jatkuvat.

Ari Lahdenmäki

JOHAN PERSSON JA MARTIN SCHIBBYE: HELVETIN KELLARISSA
– 438 PÄIVÄÄ DIKTATUURIN VANKEINA.
SUOM. SANNA KANGASLUOMA. LIKE.

tapahtumat

Tutkijat ja toimittajat pussauskoppiin

Tutkijat puurtavat kammioissaan saman aiheen kanssa vuosikaudia, mutta eivät osaa olla kiinnostavia. Toimittajat säntäilevät aiheesta toiseen taistelllessaan jatkuvasti yleisön mielenkiinnosta. Tämä klisee on valitettavan usein myös totuus.

Nyt Koneen Säätiö usuttaa toimittajat ja yhteiskuntatieteilijät oppimaan toisiltaan Jakautuuko Suomi? -hankkeessa. Sen tarkoituksena on lisätä ymmärrystä sosiaalisesta eriarvoisuudesta. Porkkanana yhteistyölle on ”luultavasti ainakin kuusimeroinen summa”, lupaa säätiön tiedeasiamies **Kalle Korhonen**. Korhonen toivoo, että toi-

mittajat ja tutkijat muodostaisivat mahdollisimman tasaveroisia työpareja ja -ryhmiä.

”Toimittajan tehtävä ei ole vain raportoida tutkimuksesta, eikä tutkijan tehtävä vain tuottaa aineistoa toimittajan juttuja varten. Tutkijat voivat auttaa toimittajia ymmärtämään paremmin analyysimenetelmiä ja laajempaa kontekstia. Toimittajat voivat auttaa tutkijoita ymmärtämään, miten monenlaiset asiat voivat kiinnostaa nykyisiä yleisöjä.”

Janne Salomaa

JAKAUTUUKO SUOMI? -SEMINAARI
16.–17. TOUKOKUUTA, LISÄTIETOJA:
KONEENSAATIO.FI/FI/JAKAUTUUKO-SUOMI

tes-päivystys

TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTILIITON TYÖEHTOASIAMIEHET VASTAAVAAT JÄSENTEN KYSYMYKSIIN.
TES-PÄIVYSTYS: MA–PE KLO 13–16. PUH. 044 755 5000.

PETRI SAVOLAINEN
edunvalvontajohtaja

ERKKI KUPARI
työehtoasiamies

TERHI TARVAINEN
työehtoasiamies

VALTTERI AALTONEN
työehtoasiamies

TYTTI ORAS
työehtoasiamies

JUSSI SALOKANGAS
työehtoasiamies

Vuosilomalaki muuttui viime vuonna. Edunvalvontajohtaja Petri Savolainen, miten se vaikuttaa journalistien lomaan käytännössä?

Keskeisin muutos koskee loman siirtämistä, kun sairastuu loman aikana. Lisäksi lomapalkan laskennasta on uusi sääntö silloin, kun lomanmääräytymisvuoteen (1.4.–31.3.) on sisältynyt sekä koko- että osa-aikatyötä. Muutosten taustalla ovat EU-tuomioistuimen ratkaisut.

Loman kestoon lainmuutoksella ei ole vaikutusta, vaan se määräytyy useimmilla journalisteilla liiton neuvotteleman työehtosopimuksen mukaan. Myös loman yhteydessä maksettava lomapalkan korotus tai lomaraha perustuu työehtosopimukseen.

Entä jos sairastuu loman aikana?

Vuosilomalain mukaista lomaa on 4–5 viikkoa työsuhteen kestosta riippuen. Tämä lomanosa siirtyy, jos journalisti on sairautensa vuoksi työkyvytön.

Loma siirtyy myöhemmin pidettäväksi siitä päivästä lähtien, kun on ilmoittanut työnantajalle sairastumisesta ja pyytänyt loman siirtämistä. Työntekijältä vaaditaan siis omaa aktiivisuutta. Työnantaja voi edellyttää luotettavaa selvitystä työkyvyttömyydestä.

Muutoksena vanhaan lakiin on seitsemän päivän omavastuajan poistuminen silloin, kun sairastuu loman aikana. *Lakisääteisen* loman keston ylittävä *tes-perusteinen* loma ei siirry sairautensa vuoksi.

Onko sinulla kysyttävää työehdoista? Kysy meiltä, liiton tes-asiamiehet vastaavat:

Journalisti@journalistiliitto.fi

vuoksi.

Poikkeuksena tästä on lehdistö, jonka työehtosopimuksessa on sovittu, että tes-perusteinenkin loman osa siirtyy seitsemän päivän karenssin jälkeen. Lakisääteinen lomanosa katsotaan pidetyksi ensin, jos muuta ei ole sovittu.

Miten lomapalkka muodostuu?

Pääsääntöisesti lomapalkka määräytyy loman alkamishetken palkan mukaan. Lomapalkka voidaan kuitenkin joutua laskemaan erikseen esimerkiksi silloin, kun henkilö on ollut osan

lomanmääräytymisvuodesta osa-aika-eläkkeellä tai osittaisella hoitovapaalla. Vuosilomalain mukaan lomapalkka lasketaan tällöin koko lomanmääräytymisvuoden ansioiden perusteella.

Lomapalkka on laissa 9 (neljän viikon lomassa) tai 11,5 prosenttia (viiden viikon lomassa) vuosiansiosta. Pidemmässä lomassa esimerkiksi Ylessä on sovittu korkeammista prosenteista.

Milloin saan kuudennen lomaviikon?

Kuudes kesälomaviikko on lehdistön, Ylen ja MTV:n työehtosopimuksissa.

Lomaoikeus määräytyy niissä alalla-oluvuosien mukaan.

Kymmenen vuoden alallaolo ja lehdistössä myös kaksi vuotta niin sanotussa yötyössä oikeuttaa 36 arkipäivän eli kuuden viikon kesälomaan. Alallaolokriteerin on täytyttävä lomanmääräytymisvuoden loppuun (31.3.) mennessä.

Milloin kesäloma on pidettävä?

Kesällä 2014 pidettävä loma on ansaittu 1.4.2013–31.3.2014 välisenä aikana. Loma pidetään työnantajan määräämänä ajankohtana lomakaudella 2.5.–30.9. Ennen loma-ajan määräämistä työntekijää on kuultava.

LUE LISÄÄ LAINMUUTOKSISTA JOURNALISTILIITON VERKKOSIVUILTA KOHDASTA EDUNVALVONTA/AJANKOHTAISET.

kieli

Kevytkieltä kyyläämään!

Näin pomot käyttävät. Nastolassa ajaa rysäytettiin kauppaan. Murtovaras keplotteli itselleen ovenavauksia.

Ministeriö venkoilee vakauspaperissa. Hallitus napsaisee asuntovelallisilta. Hallitus haalii 2,3 miljardia euroa.

Oletko pannut merkille, että journalististen tekstien kielenkäyttö on keventynyt? Nyt rysäsitään ja urpoillaan, sössitään ja sorsitaan sekä kyylätään ja keplotellaan. Monenlaiset kuvailmaukset ja tyyliään arkiset lausahdukset kukkivat sellaisissakin tekstilajeissa, joilta yleensä on odotettu asiallisuutta.

Kielentutkijat puhuvat tässä yhteydessä ekspressiivisistä ja deskriptiivisistä sanoista. Omaksi tutkimuspolukseen on erottunut koloratiivikonstruktioiden tutkimus. Näiden väritysrakenteiden tutkija saattaa iloita, kun löytää *Helsingin Sanomista* lauseen ”**Sara Maria Forsberg** tulla tohottaa haastatteluun”.

Toimittajat tarjoavat päivittäisiä riemunaiheita muillekin kielellisestä kepeilystä kiinnostuneille. Mutta mistä kevytkielen yleistyminen kertoo? Aikamme hengestä, tarpeesta heittää läppää, ironisoida kaikki?

Luulen, että tällaisella kielenkäytöllä halutaan kiinnittää lukijan huomio. Tekstiin tavoitellaan tehoa, potkua. Ajatellaan, että värittämällä viestiä vedotaan vastaanottajan tunteisiin.

Journalististen tekstien markkinointi somessa ehkä helpottuu, jos vaikkapa uutisotsikot lähestyvät arkista puhekieltä. Raskaasta uutismassasta pitää erottua.

Tyyli on vanhastaan tuttu esimerkiksi lehtien urheilusivuilta. Nyt siihen törmää entistä useammin myös uutis- ja pääkirjoitussivuilla.

Journalistisen kielen ja journalismin kannalta asian tekee ongelmalliseksi ehkä se, että kevytkieli ei vain kuvaa kohdetta. Se arvottaa kohdettaan. Tässä mielessä kevytkielellä on painoarvoa.

Kun Yle uutisoi, että ”Äidit nyysivät tavaraa synnytyssairaalasta”, toimittaja sekä kertoo havaitsemastaan ilmiöstä että ottaa vahvasti kantaa. Siis uutisessa.

Vesa Heikkinen

vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

historia

POIMINTOJA VANHOISTA JOURNALISTEISTA.

Synnintekijän muistelu

18.3.1999

Pitkän uran politiikan toimittajana tehnyt **Seppo Sännälä** jäi *Ilta-Sanomista* eläkkeelle kesällä 1998. **Heikki Saaren** haastattelemalla Sännälä pohti poliitikon ja toimittajan suhdetta *Journalistissa*.

”On vaarallista samastaa itsensä rooliin, joka johtuu pelkästään asemasta tiedotusvälineen palveluksessa. Toimittaja on tiedotusvälineen edustaja ja sen takia poliitikot suhtautuvat hövelisti. Yksittäinen toimittaja ei ole vallankäyttäjää. Toimittajan tehtävä on välittää tietoa.”

Sännälän tavaramerkki oli *Mustien autojen viikko* -pakinapalsta. Siellä käsitel-

tiin aluksi politiikkaa, mutta vähitellen leppoisa ironia eteni kaikille elämän alueille.

”*Mustien autojen viikko* oli kivaa irrottelua loppuviikosta. Pääsi liiasta asiallisuudesta eroon. Toimittajien käsikirjasssa pitäisi olla teos *Vittuile fiksusti*”, Sännälä totesi.

Urho Kekkosen vieraillessa Neuvostoliitossa 1978 Sännälä teki majesteettirikoksen. Presidentin juna pysähtyi Viipuriin. Syötiin illallista, mutta Kekkosen poistui jo varhain lepäämään. Syyksi hän ilmoitti, ettei ole enää samassa kunnossa kuin nuorempana.

Se hämmästytti toimitta-

jia, mutta vain Sännälä kirjoitti jutun, olihan Kekkosen terveydentila tabu, jota poliittinen eliitti ei käsitellyt. *Ilta-Sanomien* juttu aiheutti hälyn.

Iltapäivällä pidettiin tiedotustilaisuus, jossa adjutantit ja henkilöäkäri vakuuttivat, ettei presidentin kunnossa ole mitään vikaa. ”Loppureissulla minua katsottiin kuin halpaa makkaraa, kun olin mennyt kirjoittamaan asiasta lehden. Kollegatkin pitivät etäisyyttä tällaiseen hunsvottiin. Olin tehnyt syntiä”, Sännälä muisteli.

Timo Kilpi

KIRJOITAJA ON HISTORIAAN ERIKOISTUNUT TOIMITTAJA.

Hajurako pitää olla. Seppo Sännälän mielestä toimittajan tuli pitää etäisyyttä niihin, joista kirjoittaa.

notiser

Sommarjobb finns

Journalist- och mediestudenter vid de svenska högskolorna i Finland har haft lätt att hitta sommarpraktik och -jobb, åtminstone enligt de ansvariga lärarna.

”Om man är beredd att jobba var som helst i landet så finns det jobb”, säger **Henrika Zilliacus-Tikkanen**, universitetlektor i journalistik på Soc&kom.

I Vasa ingår obligatorisk sommarpraktik i utbildningsprogrammet i masskommunikation vid Åbo Akademi. Enligt akademilektor **Ari Nyqvist** har samtliga sju studerande hittat en praktikplats.

Som tidigare år understöder flera stiftelser praktik vid finlandssvenska tidningar. Harry Schaumans stiftelse delade i fjol ut sju stipendier, Kulturfonden och Konstsamfundet har i år reserverat medel för 29 stipendier. Praktiktiden är två månader och stipendiesumman totalt 3 000 euro.

”Intresset har varit aningen svagare än i fjol. Nio platser är ännu obesatta”, säger utdelningssekreterare **Christina Fraser** på Kulturfonden.

På Svenska Yle var intresset för sommarjobb stort, med sammanlagt 260 ansökningar. Drygt 30 personer fick sommarjobb där.

Lina Laurent

Minkkinen leder publicisterna

Johanna Minkkinen är ny ordförande för Finlands svenska publicistförbund. Minkkinen är journalist och har bland annat jobbat på *Hufvudstadsbladet* och på Yle. Som ordförande vill Minkkinen jobba bland annat för att få med fler journalister i verksamheten.

”Den nya styrelsen ska också fundera på om vi ska vara aktiva i diskussioner om pressetik.”

Lina Laurent

Landor tog över ÅU

Pär Landor började som chef-redaktör på *Åbo Underrättelser* den första april då **Torbjörn Kevin** gick i pension efter 27 år på posten. Landor har senast jobbat som lektor i multimediejournalistik vid Åbo yrkeshögskola.

Lina Laurent

Så viktigt men så svårt

Feedback. Alla vet att det behövs. Ändå blir många utan. Så kanske vi har något att lära oss av... Soc&kom?

Magnus Londen, text
Karl Vilhjálmsson, foto

ett vänligt men hastigt utrop i redaktionskorridoren på morgonen: ”Bra juttul!” Det är inte på djupet – men det är ändå någonting. Lika vanligt, eller vanligare, är ändå tystnaden.

Men vad betyder tystnad? Att ingen läst eller lyssnat? Att alla tittat eller läst men alla dissat? Att alla läst men ingen bryr sig?

Som sagt: Tystnad är svårtolkad. Så hur borde feedbacken skötas? Svenska Yle är störst i Svenskfinland. Och det ligger på utvecklingschefen **Tomas Lindhs** axlar att producenterna har den kompetens som krävs för att ge konstruktiv feedback.

”Man märker snabbt att det finns en efterfrågan på feedback, och vi jobbar aktivt på att det ska vara en del av vardagen.”

I praktiken handlar det om att göra ett måldokument för varje program: vad är ambitionerna, vilka är förväntningarna? Det är lättare att ge feedback när alla vet vad man strävar efter med ett program.

Att processen fungerar är på producenternas ansvar. Men det finns ett krux. Producenterna på Svenska Yle är överarbetade och kan ha ansvar för allt mellan tre upp till tolv program.

Så jag frågar rakt ut: Är ni på Svenska Yle nöjda med mängden av och nivån på feedbacken som de enskilda redaktörerna får?

Lindh stirrar in i dataskärmen. Tystnad. Och sedan ett avvärjningssvar:

”Jag tror vi kunde vara bättre. Programmen görs ju med kärlek, energi och passion, och därför borde man få feedback på det man gör.”

Jag går vidare till tidningsvärlden och till nestorn – **Torbjörn Kevin** vid *Åbo Underrättelser* (ÅU). När jag får tag på honom har han fortfarande några dagar kvar som chefredaktör. Och med den naturliga självsäkerhet en avgående chefredaktör ska ha, konstaterar han bums att feedbacken på ÅU:s morgonmöten funkar bra.

Att leva utan systematisk feedback är helt otänkbart, poängterar han. På veckomötet på fredagar diskuteras nästa veckas tidning: infallsvinklar, bilder, layout med mera. Men utöver detta får enskilda re-

daktörer också ibland feedback i enrum.

”Negativ feedback ska inte ges i plenum, då går en redaktör lätt i försvarsposition”, förklarar Kevin och fortsätter:

”Om vi hade resurser skulle vi helst ha veckomöten enskilt med varje reporter.”

Jag vänder blicken längs kusten norrut. **Sonja Finholm** är nyhetschef vid *Österbottens Tidning* (ÖT). Också här är morgonmötet huvudarenan och också här undviks negativ feedback. För det där att kunna ge kritisk feedback på rätt sätt är inte en talang man föds till.

”Man blir aldrig riktigt bra på det. Jag kan inte bara säga att det var en ’dålig juttu’ utan måste i så fall förklara varför, ta fasta på något konkret.”

På ÖT har man utöver morgonmöten också testat tematiska torsdagsmöten. Det kan handla om rubriker, ingresser eller bildtexter, det ges ros och ris på intranätet och alla uppmuntras bidra.

Det är då hon nämner ett ord som kanske är nyckeln till allt: Framförhållning. Att redaktionen i samband med tabloidiseringen blivit bättre på att planera stora artikelhelheter. Och att det i sin tur minskar behovet av att i efterhand älta mindre lyckade lösningar.

”Att kunna ta emot feedback handlar om skicklighet.”

Lars Lundsten, universitetslektor,
Svenska social- och kommunalhögskolan

”Vi ser över helheten, rubriker, bilder, infallsvinkeln, och jag hinner till och med läsa många artiklar. Det är alltid värre att komma med kritisk feedback i efterskott.”

Ner till södern igen. På *Borgåbladet* (Bbl) vill nyhetschefen/reportern **Tora Mattheiszen**, ärligt och uppriktigt, genast göra en sak klar: Feedback är bra, alla vill ha det, men...

”Vi hinner inte läsa varandras texter i förväg, skribenten skriver och sen åker texten till layoutarna som läser om de hinner.”

För sådan är vardagen på lokaltidningarna: ”Vi har inga lugna dagar och vi är inte speciellt bra på att ge feedback. Vi säger vad vi tycker till varandra ganska ytligt och utan analys. Själv är jag bra på

att berömma, men att ge negativ feedback är hemskt svårt.”

På morgonmötet går man aldrig åt en enskild redaktör, eftersom allt som görs ändå är ett samarbete, och alla vet under vilken press jobbet görs. Och dessutom har alla redan bråttom iväg...

I hufvudstaden är **Annika Rentola** reporter och hon har lång erfarenhet av textläsning på *Hufvudstadsbladet*. Också här är tidspresen skönjbar, hon svarar mitt under en Brysselresa per e-post:

”Lägsta nivån är att man går med rödpennan över direkta fel och obegripligheter och säger ’fixa det här före tryck’. Det är när man har bråttom.”

Anonymt berättar *Hbl*-redaktörer att den organiserade feedbacken ofta lyser med sin frånvaro på Svenskfinlands största tidningsredaktion, vilket Rentola indirekt bekräftar:

”Läget är inte optimalt, men inte heller hopplöst eftersom det finns en uttallad vilja både från chefshåll och från skribenter.”

På alla redaktioner vill alltså både chefer och redaktörer ge och ta emot feedback, men någonstans på vägen blir det strul.

Så jag drar till Svenska social- och kommunalhögskolan, platsen där morgondagens journalister utbildas. Kanske sanningen finns här? I övningsredaktionen

Prioritera rätt. På Soc&kom ges mycket feedback, tycker studerandena Michaela Rosenback, Tino Oksanen och Isabella Mattsson. Det viktiga är att inte börja försvara sig med taggarna utåt om feedbacken är kritisk, så gör man lätt "om man innerst inne vet att kritiken är berättigad".

har jag träff med tre studerande som utan flås och stress har tid att diskutera.

"För yngre journalister är det speciellt viktigt att få feedback av mera erfarna redaktörer", säger **Michaela Rosenback** som sommarjobbat på *Vasabladet* och *Kyrkpresen*. Hennes kollega **Isabella Mattsson**, som varit på Yle och *Bbl*, konstaterar för sin del helt krasst att hon fått "ganska lite" feedback under sina vikariat.

Men på Soc&kom är möjligheterna naturligt nog bättre.

"Här finns alltid planerad tid för feedback, det är på en helt annan nivå", konstaterar **Tino Oksanen** direkt, och tillägger: "Ibland är det till och med lite väkisin."

För den som ger feedback gäller det att vara trovärdig i mottagarens ögon, då går budskapet hem.

"När vi till exempel får feedback på språket tror vi på det därför att vi vet att vår språklärare kan sin sak", säger Mattsson.

Och när dessa 22–23-åriga journalist-studerande ska sammanfatta varför feedback behövs är det bara att nicka igenkännande:

Feedback behövs så att man inte blir för bekväm och för att man ska utvecklas.

En som funderat mycket och länge på hur

feedback ska ges är universitetslektorn **Lars Lundsten**. Hans tes är egentligen lika enkel som universell: Feedback måste alltid handla om produkten och processen – aldrig om personen. Och för att man inte ska säga "jag tycker inte om din text" ska det finnas mätbara "kvalitetskrav", tumregler, som en text ska uppfylla.

För Lundsten handlar det om att varje artikel måste byggas kring det som han kallar "3 x 3", med andra ord att det alltid figurerar tre personer som har tre olika roller i texten, och att varje person ska användas tre gånger.

"En text får aldrig vara en renskrivning av anteckningarna."

Den vanligaste reaktionen då kraven inte uppfylls är "...men jag hade inte tid". Men som Lundsten säger: det tar inte så lång tid att strukturera om en artikel.

Lundsten kommer ständigt tillbaka till hur viktigt det är att särskilja mellan person och produkt. Då har de enskilda redaktörerna inte en lika "sentimental inställning till sin text".

Dessutom är det en ren skicklighetsfråga att kunna ta emot feedback.

"Ju skickligare man blir, desto mindre obehagligt tycker man det är att få feedback. Det handlar inte om att man ska ändra sin personlighet, man ska bara bli skickligare i sitt yrke." ■

från sidan

Marcus Floman

marcus.floman@gmail.com

SKRIBENTEN ÄR JOURNALIST
OCH JOBBAR PÅ NY TID.

Kvalitetsjournalistik mot fattigdom

Osta *Iso Numero*! När satt du senast fyra euro på den finländska gatukulturtidskriften? Tidningen har efter drygt tre år på marknaden etablerat sig med tre till fyra nummer per år. Trots att vissa av numren sålt i flera tiotusental bemöts försäljarna ofta av ett stort ointresse. **Kirsti Suoranta** på finländska kulturtidskrifters intresseorganisation Kultti rf, som är *Iso Numeros* utgivare, bekräftar att försäljningen går i vågor.

"Många försäljare beklagar sig över att det går trögt med försäljningen", säger Suoranta.

Ofta hör man att folk inte vet vad *Iso Numero* är. Tidningen är ett ställnings-tagande mot fattigdom och ett första steg framåt för enskilda fattiga människor. Försäljaren, som alltsomoftast är rom från östra Europa, får behålla 75 procent av försäljningspriset.

Vissa nummer säljer ändå alldeles bra. I början av mars skickade Kultti ett pressmeddelande om syftet med tidningen *Iso Numero*. Att gratistidningen *Metro* skrev en notis om saken kan ha påverkat försäljningen tror man på Kultti. Hela första upplagan på 9 000 exemplar är snart slutsåld.

Att försäljaren ofta hör till den grupp, som politiker försöker skrämma bort med hårdare lagstiftning och som en del tidningar skrivit om i hysteriska ordalag kan ha bidragit till att många hastat förbi *Iso Numero*-försäljarna.

Det är synd; tidningen står för kulturjournalistik av hög kvalitet. Merparten av texterna har handplockats ur finländska kulturtidskrifter – några texter publiceras enbart i *Iso Numero*. För att nämna ett par exempel: den suveräna intervjun med **Peter von Bagh** om **Charlie Chaplin** och intervjun med dokumentaristen **Mikko Piela** som gjorde en film utgående från hans och några ödeskamraters upplevelser av att stå i brödkö.

Om *Iso Numero* säljer bättre också framöver skulle det vara ett framsteg på två sätt. Dels skulle texterna börja nå en bredare publik, dels skulle allt fler marginaliserade människor börja kopplas till ett yrke: tidningsförsäljarens, istället för något som både givaren och mottagaren egentligen tycker är genant: tiggandet.

Tidningen är ett första steg framåt för enskilda fattiga människor.

kolumni

Janne Zareff
janne.zareff@yle.fi
KIRJOITTAJA ON YLEISRADION TOIMITTAJA.

Trollien valtakunta

”Trolli” on sosiaalisessa mediassa kehittynyt termi. Se tarkoittaa keskustelijaa, joka pyrkii ainoastaan tai ainakin ensisijaisesti provosoi-
maan muita keskustelijoita. Trollin provokaatioi-
den tarkoituksena ei ole edistää keskustelua, vaan
päinvastoin mitätöidä koko keskustelu viemällä se
sivuun aiheestaan ja korvaamalla argumentaatio
suuttumuksella ja keskinäisellä syytelyllä.

Yleensä trolli saalistaa yksin. Toisinaan ne kui-
tenkin kokoontuvat laumoiksi. Jos laumoista tulee
riittävän isoja ja ne mellastavat kyllin pitkään, trol-
lien laumat kykenevät muuttamaan koko julkisen
keskustelun itsensä näköiseksi.

Vain tovi sit-
ten tapahtui
seuraavaa. Apu-
laisoikeuskans-
leri **Mikko Puumalainen**
oli saanut pyyn-
nön tutkia,
voiko koulun
tiloissa koulu-
ajalla järjestetty
uskonnollinen toiminta olla syrjivää. Esimerkiksi
nostettiin uskonnolliset aamunavaukset, joiden
ajaksi kirkkoon kuulumattomat lähetettiin käytä-
vään. Puumalainen totesi, että koulujen ohjeistus-
ta olisi hyvä tarkistaa.

Vielä samana päivänä julkisessa keskustelussa
tiedettiin, mikä oli tärkeintä. Puumalaisen päätös
saattaisi vaikuttaa Suvivirren laulamiseen. Se oli
tärkeintä. Ei lasten yhdenvertaisuus. Ei lasten
uskonnonvapaus. Ei kirkon ja valtion suhde.
Unohtakaa sellaiset. Tärkeää oli se, onko Suvivirsi
ihana. Tärkeää oli, ovatko ”ne” viemässä ”meidän”
perinteemme.

Trollien provokaatiot paljastuvat lähemmässä
tarkastelussa säännönmukaisesti epäloogisiksi ja/
tai faktoiltaan paikkansapitämättömiksi. Ne kui-
tenkin täyttävät tehtävänsä ennen kuin lähitar-
kasteluun saakka ehditään. Niihin vastataan suut-
tuneena ja keskustelu kääntyy nopeasti ihmisten
väliseksi syytelyksi. Tämä on trollin nimenomai-
nen tavoite. Asettua henkilökohtaisten syytösten
maalitauluksi, jotta argumentteihin ja tosiasioihin
perustuva keskustelu unohtuisi.

Koska trolli ei ole kiinnostunut tosiasioista eikä
todisteista, ei sen kanssa keskusteleminen oikeas-
taan ole missään oloissa mielekästä. Sosiaalisessa
mediassa ohjeeksi trollien kanssa toimimiseen
onkin vakiintunut ”don’t feed the troll”, älä ruoki
trollia. Mutta miten toimia, jos trollit hallitsevat
koko keskustelua? Voiko trollien valtakuntaan ek-
synyt päättää olla ruokkimatta nälkäistä laumaa?

**Voiko trollien
valtakuntaan
eksynyt päättää
olla ruokkimatta
nälkäistä laumaa?**

nimitykset

Itä-Savon ja Länsi-Savon yhteisen
toimituksen organisaatio uudis-
tuu. Itä-Savon toimituspäällikkö
Janne Tiainen aloittaa Savonlin-
nan päällikkönä Itä-Savossa. Hän
työskentelee myös uutispäällikön
tehtävissä.

Länsi-Savon uutispäällikkönä
jatkaa **Anssi Mehtälä**, ja hän toi-
mii Itä-Savon ja Länsi-Savon vas-
taavan päätoimittajan **Tiina
Ojutkankaan** varahenkilönä.

Lehtien yhteiseksi toimitus-
päälliköksi on nimitetty **Sirpa Sil-
märi**. Hän työskenteli aiemmin
Itukka-tuottajana.

Itä-Savon ja Länsi-Savon digitoi-
mituksen vetäjäksi on nimitetty
Marika Lehto. Aiemmin hän
työskenteli Länsi-Savon verkkotoi-
mittajana.

Aiemmin Länsi-Savon toimitus-
päällikkönä toiminut **Pauli Po-
tinkara** on valittu tuotanto- ja
yhteispäälliköksi Itä-Savon ja
Länsi-Savon markkinointipalve-
lut-yksikköön.

Gaudeamuksen kustannusjoh-
tajaksi on nimitetty FM **Leena
Kaakinen**. Aiemmin hän on toi-

minut Gaudeamuksen kustannus-
päällikkönä. Kustannusjohtajan
tehtäviä hoitanut **Tuomas Seppä**
on jäänyt pois yrityksen palveluk-
sesta.

Teemu Leminen on nimitetty
Sanoma Media Finlandin vuoden-
vaihteessa aloittaneen ruokatoi-
mituksen tuottajaksi. Hän kehit-
tää ja tuottaa huhtikuussa lan-
seerattavan monikanavaisen
Soppa365-palvelun sisältöjä
sekä vastaa sen sosiaalisen
median strategiasta.

Yle Satakunnan uutispäällikö-
ksi on nimitetty FM **Soila Ojanen**.
Aiemmin Ojanen toimi STT-Lehti-
kuvan kirjeenvaihtajana Satakun-
nassa. Ojanen on myös journa-
listisen kirjoittamisen opettaja ja
nuorisokirjailija.

Julkisen sanan neuvoston kan-
natusyhdistyksen hallitus on ni-
mittänyt toimittaja, HuK **Nenne
Hallmanin** JSN:n uudeksi valmis-
televaksi sihteeriksi. Tehtävää
aiemmin hoitanut **Nina Porra** on
siirtynyt Journalistiliiton asiamie-
heksi. Hallman on aiemmin toi-
minut muun muassa julkaisujoh-

tajana Susamurussa ja toimitus-
päällikkönä Otavamediassa sekä
Aller Mediassa. Hän on työsken-
nellyt myös *Helsingin Sanomissa*,
Yleisradiossa, Radio Cityssä ja
monissa muissa välineissä.

Viestinnän Keskusliiton ja
Sanomalehtien Liiton yhteiseksi
viestintäpäälliköksi on valittu
VTK **Päivi Mykkänen**. *Kauppaleh-*
dessä toimittajana ja tuottajana
toimiva Mykkänen on aiemmin
työskennellyt viestintätehtävissä
eri organisaatioissa sekä itsenäi-
senä yrittäjänä.

Nimitysuutiset Journalistiin

*Vaihdatko työpaikkaa,
siirrytkö toisiin tehtäviin?*

Lähetä nimitysuutinen
meille osoitteella: **journ-
alisti@journalistiliitto.fi**

Janne Kaijärvi on nimitetty kaupunkilehti *Turkulaisen* päätoimittajaksi.
Hän aloittaa työssään huhtikuun lopussa, mihin asti hän työskentelee
Leia Media Oy:n mediajohtajana. Aikaisemmin Kaijärvi on ollut päätoi-
mittajana *Vartti-kaupunkilehdissä*, *Metrossa*, *Uutislehti 100:ssä*,
V-lehdessä ja *Länsiväylässä*.

**Olet asunut lähes koko elä-
mäsi pääkaupunkiseudulla.
Miksi hait töitä Turusta?**

Uskon, että lukijoita lähel-
le pääsevällä paikallisella
medialla on median murrok-
sessa valtavasti mahdolli-
suuksia, joita haluan olla mu-
kana kehittämässä. Perheem-
me elämä on viime vuosina
siirtynyt kohti länttä: olem-
me muun muassa ostaneet
mökkin Kemönsaarelta,
ja tyttäreni on aloittanut
Turun yliopistossa. Olen
miettinyt useasti, että Turus-
sa voisi olla kiva asua.

**Olet osallistunut moneen
median kehittämishankkee-
seen. Miten muutat Turku-
laista?**

Turkulaisella on vahva
asema omalla alueellaan,

enkä tietenkään pysty paran-
tamaan lehteä sormia nap-
sauttamalla. Hankkeissa,
joihin olen osallistunut, on
ollut keskeistä lukijoiden
ottaminen mukaan. *Turku-
laisen* kohdalla se tarkoittaa
esimerkiksi sen miettimistä,
miten lukijat voivat paikal-
lisen lehensä kanssa tehdä
ympäristöstään viihtyisäm-
män ja turvallisemman.

**Nykyinen työnantajasi Leia
Media kehittää sähköistä
paperia. Milloin Turkulainen
ilmestyy e-paperilla?**

Sähköpaperi on vielä tuo-
tekehitys- ja kokeiluvaihees-
sa. Todennäköisesti tällä
vuosikymmenellä, mutta tus-
kin vielä ensi vuonna.

**Olet päätoimittanut myös
lopetettuja kaupunkilehtiä.**

**Millainen on kaupunkileh-
tien tulevaisuus?**

Digitalisoituminen tuo
kaikki mediat lähemmäs toi-
siaan. Kysymys on siitä, kuka
pystyy tuottamaan kiinnos-
tavaa sisältöä ja ottamaan
lukijat aitoon vuorovaiku-
tukseen.

**Olet aiemmin visioinut, että
tulevaisuuden mediasisäl-
töjä tekevät lähinnä lukijat
ja uutisrobotit. Uskotko yhä
samaa?**

Näinhän jo tapahtuu, eri-
tyisesti Yhdysvalloissa. Tämä
ei kuitenkaan tarkoita, ettei
myös toimittajia tarvittaisi.
USA:ssa on muutamassa
vuodessa syntynyt 5 000 uut-
ta journalistin tuottamiseen
liittyvää työpaikkaa.

Janne Salomaa

SJL:n puheenjohtajakisa käynnistyi

Journalistiliiton puheenjohtajapeli on alkanut.

Suomen Aikakauslehdentoimittajain Liitto SAL on asettanut ehdolle puheenjohtajansa **Hanne Ahon**, 40. Turun Sanomalehtimiesyhdistyksen ehdokas on TSY:n ja SJL:n valtuuston puheenjohtaja **Asko Lehtonen**, 53. Sekä SAL että TSY aikovat kuitenkin tukea lehdistön yhteistä ehdokasta.

”Vielä ei ole päätetty, miten lehdistön kärkiehdokas valitaan. SAL asetti minut ehdolle avatakseen pelin, jota on käyty kulisissa. Nyt pääsemme puhumaan avoimesti”, Aho sanoo.

Suomen Kuvalehden graafikon työskentelevä Aho on toiminut SAL:n lisäksi lehdistön työehtosopimusneuvottelijana ja Otavamedian pääluottamusmiehenä sekä ollut Sipoon kunnanvaltuutettuna 22 vuotta.

”TSY on pikkuyhdistys verrattuna esimerkiksi Salliin, mutta kyse ei ole siitä, valitaanko lehdistön yhteinen ehdokas pienestä vai suuresta yhdistyksestä. Jos haluaa päästä läpi, ehdokkaalla pitää olla valtuuston enemmistön tuki”, sanoo Lehtonen, joka työskentelee *Salon Seudun Sanomissa* kuntatoimittajana ja yhteiskuntatoimituksen esimiehenä. Lehtonen on niin ikään toiminut pitkään liiton luottamustehtävissä ja osal-

Esivaalin makua. Lehdistö kokoa voimiaan saadakseen Journalistiliiton puheenjohtajakisaan tällä kertaa yhteisen ehdokkaan. SAL tukee Hanne Ahoa, kun taas Turun Sanomalehtimiesyhdistyksen ehdokas on Asko Lehtonen.

listunut lehdistön tes-neuvotteluihin.

Lehdistö hakee yhteistä ehdokasta haastamaan istuvan puheenjohtajan **Arto Niemisen**, 56. Nieminen valittiin Radio- ja televisiotoimittajien liiton (RTTL) ehdokkaana SJL:n puheenjohtajaksi vuonna 2006. Viime kerralla Niemiselle ei ilmaantunut yhtään haastajaa.

”Kukaan ei ole virallisesti vielä pyytänyt minua jatkamaan, mutta asiaa on minulta kyselty. Lopullista päätöstä en ole vielä tehnyt”, Nieminen sanoo.

RTTL päättää aikeistaan perjantaina 11. huhtikuuta.

”Voin sanoa, ettei meillä ole mitään syytä, miksemme olisi nykyisen puheenjohtajan takana. Arto on hoitanut oikein hyvin tehtävät, joihin hänet on valittu”, RTTL:n puheenjohtaja **Ari-Pekka Sirviö** sanoo.

Myös *Iltalehden* pääluottamusmies ja SJL:n valtuuston jäsen **Juha Keskinen**, 55, Helsingin Sanomalehtimiesyhdistyksestä on kertonut olevansa käytettävissä puheenjohtajavaaliin.

Journalistiliiton puheenjohtaja valitaan nelivuotiskaudelle SJL:n valtuuston kokouksessa joulukuussa.

Outi Airaksinen

Lehtitoimittajien tulot nousivat 1,8 prosenttia

Elinkeinoelämän keskusliiton EK:n tuore palkkatilasto antaa ristiriitaisen kuva lehdistön ansiokehityksestä. Työnsä säilyttäneiden tulot parantuvat viime vuonna keskimäärin 1,8 prosenttia.

Kuitenkin samaan aikaan moni hyväpalkkainen toimittaja jäi eläkkeelle tai joutui irtisanotuksi. Niinpä alan keskiansio parantui vain 0,6 prosenttia. Lehtitoimittajien keskimääräinen kiinteä kuukausipalkka nousi vuodessa vaivaiset 0,2 prosenttia.

Lehdistön keskimääräinen kuukausipalkka oli viime vuonna 3 710 euroa. Lisät sisältävä keskiansio oli 3 898 euroa kuussa.

Miesten keskiansio oli 4 101 euroa ja naisten 3 726 euroa, joten naisen euro pysyi edellisen vuoden tapaan 91 sentissä. Tuloeroista vain osa selittyy vuorolisillä ja sillä, että miehet työskentelevät naisia useammin toimitusten ylimässä johdossa.

Sen sijaan kustannusalalla sukupuolten väliset tuloerot pienentyivät selvästi: naisen euro nousi vuodessa 90 sentistä 97 senttiin. Kustannustoimittajien kiinteä kuukausipalkka oli viime vuonna keskimäärin 3 225 euroa ja keskiansio 3 237 euroa. Kiinteä palkka parantui vuodessa 0,7 prosenttia ja keskiansio 0,6 prosenttia.

Samassa työssä jatkaneiden kustannustoimittajien tulot paranivat vuodessa peräti 3,4 prosenttia. Muutos selittyy sillä, että EK:n tilastoissa verrattiin lokakuun 2013 ja lokakuun 2012 palkkoja, ja tuolle välille ajoittuivat kahden eri työehtosopimuksen mukaiset korotukset.

EK:n palkkatilastot pohjautuvat Viestinnän Keskusliiton jäsenyrityksille lähetettyyn kyselyyn. Journalistiliitto tekee oman palkkatutkimuksen myöhemmin tänä vuonna.

Janne Salomaa

Puolueet muuttivat mieltään Yle-verosta

Eduskuntaryhmien puheenjohtajat päättivät Yle-veron indeksikorotuksen jäädyttämisestä maaliskuun lopussa. Kokoomuksen ryhmänjohtaja **Petteri Orpo** kertoi Ylelle päätöksen olleen yksimielinen.

Vielä marraskuussa neljä ryhmänjohtajaa ilmoitti *Journalistille* vastustavansa indeksikorotukseen puuttumista. Neljässä kuukaudessa mieltään muuttivat Sdp:n **Jouni Backman**, Vasemmistoliiton **Annika Lapintie**, Vihreiden **Outi Alanko-Kahiluoto** ja Rkp:n **Mikaela Nylander**.

Sdp:n Backman ja Rkp:n Nylander perustelevat Ylen indeksin jäädyttämistä sillä, ettei Yleä voitu jättää valtiontalouden säästökuurin ulkopuolelle.

”Nyt jouduttiin tekemään isoja vaikeita päätöksiä kehysriihen yhteydessä”, Backman sanoo.

Vasemmistoliiton Lapintie puolustaa ratkaisua sillä, että ”Ylestä saadun selvityksen perusteella kertaluonte-

nen jäädytys ei oleellisesti vaikuttaisi Ylen tarjoamaan palveluun”.

Myös Rkp:n Nylander korostaa, että Yle-päätös on poikkeusratkaisu ja koskee vain vuotta 2015.

Vielä marraskuussa he puolustivat indeksikorotusta selväsanaisesti. Sdp:n Backman sanoi tuolloin *Journalistille*:

”Indeksiratkaisu oli kaikkien eduskuntaryhmien yhteisen parlamentaarisen työn tietoinen ratkaisu, jolla halutaan estää kulloisenkin hallituksen puuttuminen Ylen asemaan rahoituksen avulla. Tämä peruste ei ole muuttunut.”

Vihreiden Alanko-Kahiluoto ei vastannut *Journalistin* tiedusteluun siitä, miksi hän muutti kantaansa indeksikorotuksesta.

Yle arvioi joutuvansa säästämään ensi vuonna indeksin jäädyttämisen ja kustannusten nousun takia vähintään 5–7 miljoonaa euroa.

Janne Salomaa

Innovaatitukea jo tänä vuonna

Hallitus päätyi kehysriihessä kohdentamaan medially 30 miljoonan euron innovaatiotuen. Se jaetaan kymmenen miljoonan eriin kolmelle vuodelle.

Ensimmäinen potti on tarkoitus käyttää jo tänä vuonna, kertoo kulttuuri- ja asuntonministeri **Pia Viitanen** (sd.). Hän toimi viime perjantaihin asti viestintäministerinä.

Viitassen mukaan liikenne- ja viestintäministeriö yhdessä työ- ja elinkeinoministeriön, opetus- ja kulttuuriministeriön sekä mahdollisesti Tekesin kanssa ryhtyy pohtimaan, ketkä voivat tukea saada.

Lehdistön arvonlisäveron alentaminen ei *Journalistin* tietojen mukaan ollut kehysriihessä lainkaan esillä. Sen sijaan laskelmia alv:n nostamisesta pohdittiin.

LVM:n asettama selvityshen-

kilö **Tuomas Harpf** (sd.) esitti selvityksessään medially 25 miljoonan euron tuotantotukea ja viiden miljoonan euron innovaatiotukea. Arvonlisäveron hän olisi alentanut määräajaksi viiteen prosenttiin.

Viitanen pitää tärkeänä sitä, ettei alimpia arvonlisäverokantoja nyt korotettu.

Harpf:n esityksessä tuotantotukea voisi saada mikä tahansa väline, kunhan se on toiminut vähintään neljä vuotta ja ja työllistää neljän henkilötyövuoden edestä toimituksellista henkilökuntaa.

Viitassen mukaan innovaatiotuen kriteerit ovat vielä suunnittelemta.

”Voi olla, että tukea myönnetäisiin myös painetun median puolelle. Koska tuki on väliaikainen, se vastaa tämänhetkisiin haasteisiin.”

Palkitun verkkojulkaisun *Long Playn* päätoimittaja **Johanna Vehkoo** huomauttaa, ettei Suomessa tällä haavaa ole minkäänlaista järjestelmää, josta journalistiset startupit voisivat saada rahoitusta.

Niin *Long Playn* kaltaiset julkaisut kuin perinteiset kustantajatkin ovat moittineet sitä, että digitaalisten lehtitilausten arvonlisävero on 24 prosenttia, kun se painetuilla lehdillä on 10 prosenttia.

”Tämä on itse asiassa EU-tasoinen ongelma, joka pitäisi ratkaista siellä”, Vehkoo sanoo.

Viitanen sanoo käyttäneensä viestintäministerinä ”parikin puheenvuoroa” siitä, että Suomen pitäisi ajaa EU:ssa digitaalisten arvonlisäveron saamista samaan kantaan painettujen lehtien tilausten kanssa.

Ari Lahdenmäki

Passi ja Reinboth palkittiin Lumilapiolla

Tutkivan journalismin yhdistys myönsi Lumilapio 2013 -palkinnon *Helsingin Sanomien* toimittajien huumepoliisin toimintaa käsitteelle juttusarjalle. Palkinto luovutettiin perjantaina 4. huhtikuuta Tutki!2014-konferenssin iltajuhlissa Helsingissä **Minna Passille** ja **Susanna Reinbothille**.

Lumilapio-palkinto on tunnus- tus korkeatasoisesta tutkivasta journalismista.

Raati päätti palkita työn, jossa merkittävässä roolissa ovat olleet tutkivan journalismin perinteiset työtavat eli tiedon hankkiminen laajan lähdeverkoston avulla.

”Juttusarja toi viranomastoiminnasta yleisölle merkittävää uutta tietoa, jonka hankkiminen on aihepiirin luonteen takia erittäin työlästä. Työ on myös vaatinut tekijöiltään poikkeuksellista paineensietokykyä”, perustelee Tutkivan journalismin yhdistyksen puheenjohtaja, **Salla Vuorikoski**.

Samassa tilaisuudessa yhdistys jakoi myös Jääraappa-palkinnon, joka on tunnustus avoimuuden

ja läpinäkyvyyden lisäämisestä yhteiskunnassa. Palkinto myönnettiin Elintarviketurvallisuusvirasto Eviralle, joka avasi viime vuonna kuntien elintarvikevalvonnan raportit internetiin ke- nen tahansa tutustuttaviksi. Palkinnon vastaanottivat pääjohtaja **Matti Aho** ja projektipäällikkö **Marina Häggman**.

Bonnierin Suuren journalistipalkinnon 2014 saajat julkistettiin Helsingissä Vanhalla ylioppilastalolla 26. maaliskuuta.

Vuoden jutuksi valittiin **Timo Haapalan MTV Uutisiin** tekemä juttu ulkoministeriön tietomurrosta.

Vuoden journalistinen teko on Ylen toimittajien **Hannele Valkeeniemen**, **Aki Kekäläisen** ja **Jarkko Ryynäsen** *Me tiedämme missä asut* -projekti, jossa käsitellään internetissä raivoavaa vihaa eri mieltä olevia kohtaan.

Vuoden journalisti on *Helsingin Sanomien* toimittaja **Saska Saarikoski**.

Yleisön suosikki -palkinnon

saivat valokuvaajakollektiivi 11 ja Kaskas Media -yhtiö teke- mästään *Kriisi? Crisis?* -digijulkaisusta.

Long Playn Vuoden 2014 Pienen journalistipalkinnon voittaja on **Veikko Ennalan** reportaasi *Jeesus tulee pian* vuodelta 1966. Ennala (1922–1991) oli mieliä kuohuttanut mediapersoonaa, joka kirjoitti rehellisiä, koskettavia, hauskoja ja perin kaunokirjallisia kirjoituksiaan muun muassa *Hymyyn* ja *Apuun*.

Raadin mukaan Ennalan voittajajuttu on ”sekä posketon hulluttelu että koskettava kuvaus yhdestä illasta ja yöstä Tampereella”.

”Se on myös todiste siitä, että kaunokirjallisia keinoja hyödyn- tävä narratiivinen journalismi ei tosiaankaan alkanut Suomessa 1980-luvulla *City*-lehden tai *Imagen* sivuilla, vaan hyvin paljon aiemmin.”

Palkinto jaettiin Pieni journalistipalkinto -gaalassa Sanomatalon Painobaarissa.

Manu Marttinen

Palkitut. Helsingin Sanomien toimittajat Minna Passi ja Susanna Reinboth palkittiin tutkivan journalismin Lumilapio-palkinnoilla.

Katja Ståhl Journalistirockin tuomariksi

HELI SAARELA

Journalistirockin yhdeksi tuomariksi on varmistunut media- ja musiikkialan monitoimimainen **Katja Ståhl**, 45. Hän vastaa yhdessä kahden muun tuomarin kanssa esikarsintojen valinnoista ja finaalityöpahtuman tuomaroinnista. Kahden muun tuomarin nimet eivät ole vielä selvillä, mutta tuomariston kokoamisesta vastaavan Ståhlin mukaan he ovat ”alalla hyvin tunnettuja sanavalmiita henkilöitä”.

Ståhl on tällä hetkellä vapaa toimittaja. Hänen työnsä uutisankkurina *Nelosen uutisissa* päättyi alkuvuodesta. Aiemmin hän on toiminut esimerkiksi *Suosikin* päätoimittajana, tuomarina *Talent* ja *Idols* -kykyjenetsintäkilpailuissa ja ja Apulanta Oy:n johtajana.

Journalistirockin tuomariksi hän lähti innolla.

”Tämä on mieluisa pesti. Odotan innolla minkä tyyppistä materiaalia alkaa valua”, Ståhl sanoo.

Hän kannustaa yhtyeitä omaperäisyyteen, väkevään yhteis- sointiin ja häpeämättömyyteen.

”Ne ovat suora tie finaaliin.”

Kisaan osallistutaan videoilla. Ensimmäinen yhtye – *Kurvi/Varjanne* – on jo lähettänyt osal-

Rocktuomari. Lokakuussa pidettävän Journalistirockin tuomarina toimiva Katja Ståhl kannustaa kisaan osallistuvia omaperäisyyteen.

listumisvideonsa. Yhtyeen muodostavat Yleisradion uutis- ja ajankohtaistuotannon media-toimittaja **Mikko Varjanne** ja ensihoitaja **Kimmo Kurvi**. Noin vuoden koossa ollut kokoonpano esittää ”elektropunkkia avaruudesta, avaruuteen, avaruudessa”.

Osallistumisvideo pitää lähettää järjestäjälle elokuun loppuun mennessä. Finaaliin pääsee kahdeksan yhtyettä, jotka tuomaris- to valitsee syyskuun puoliväliin

mennessä.

Journalistirockin finaali järjestetään 17. lokakuuta Kulttuuri-areena Gloriassa. Voittajille on luvassa palkintoja.

Samana päivänä on myös perinteinen *Journalismin päivä*, joka järjestetään Mediakeskus Lumessa Helsingissä.

Manu Marttinen

KIRJOITTAJA ON
JOURNALISTIROCKIN PUUHAMIES.
LISÄTIEDOT:
FACEBOOK.COM/JOURNALISTIROCK

JSN näpäytti Radio Aaltoa kahdesti piilomainonnasta

Julkisen sanan neuvosto on antanut Radio Aallolle kaksi langettavaa päätöstä piilomainonnasta. Toinen tuli levy-yhtiön kanssa tehdystä yhteistyöstä, jossa kanava muutti päivän ajaksi nimensä Radio Terraksi **Jenni Vartiaisen** uuden levyn nimeä mukail- len ja käytti ohjelma-ajastaan kymmenen tuntia artistin ja tämän levyn esittelyyn.

JSN:lle laatimassaan vastineessaan Radio Aalto katsoi, ettei Radio Terra ollut mai- nos, vaan viihteellistä toimituksellista sisältöä.

JSN:n mukaan kanavan nimen vaihtaminen kaupallisen tuotteen nimeksi oli hämmentävää ja poikkeuksellista, mutta periaatteessa hyväksytävää, kunhan tiedotusväline noudattaa *Journalistin ohjeita* ja neuvoston periaatelau- sumaa piilomainonnasta.

JSN totesi päätöksessään, että Radio Aalto hämärsi kuitenkin tarkoitushakuisesti rajaa toimituksellisen aineis- ton ja puffin välillä, kun se ei tehnyt kuuntelijoille ohjelman aikana riittävän selväksi, että

ohjelmakokonaisuus perus- tui kaupalliseen yhteistyöhön. JSN:n päätös syntyi äänin 13–1. Eriävän mielipiteen päätöksestä esitti **Lauri Karppi**.

Toisen langettavan päätök- sen piilomainonnasta Radio Aalto sai siitä, että kanavan toimittaja esitteli *Dynastia*-ohjelmassa kritiikittömästi kännykkäpalvelua, jota mai- nostettiin seuraavalla mai- noskatkolla. Toimittaja esiin- tyi myös mainoskampanjassa tuotteen mannekiinina.

JSN antoi huhtikuun kokouksessaan myös neljä muuta langettavaa päätöstä. *Keskisuomalainen* ja *Alibi* saivat langettavat yksityisyy- den suojan rikkomisesta, *Hufvudstadsbladet* virheen kor- jauksen laiminlyönnistä sekä Yleisradio toimittajan toimi- misesta omassa asiassa.

JSN:lle on kertynyt alku- vuodesta kanteluita viime vuosien tahtiin eli noin yksi kantelu päivässä. Langettavien päätösten osuus on alkuvuo- desta ollut poikkeuksellisen korkea, lähes 50 prosenttia.

Outi Airaksinen

Rapport-rahoitus kiinnostaa toimittajia

Ensimmäinen kotimainen journalistimin joukkorahoituspalvelu Rapport aloittaa toimintansa huhtikuussa. Yritys lupaa keikuttaa journalismin perinteisen toteutusmallin ylösalaisin.

”Haluumme nostaa yksittäisen toimittajan brändiä, sillä uskomme, että välineen brändiarvo laskee tulevaisuudessa. Somessa törmää usein hyvään artikkeliin, jolloin on yhdentekevää, missä se on julkaistu”, palvelun yksi perustajista **Oskari Nokso-Koivisto** sanoo.

Käytännössä lukija voi valita Rapportin verkkopalvelusta juttuidean, jonka toteuttamisesta hän maksaa viidestä eurosta ylöspäin. Rahoja voi ohjata myös toimittajille ryhtymällä näiden kuukausitilajaksi.

Palveluun voivat rekisteröityä tekijöiksi ammattitoimittajat. Tekijä voi itse määritellä, millä hinnalla hän suostuu jonkin jutun toteuttamaan. Jos juttu ei toteudu, rahat palautetaan

maksaneille.

”Palveluun on ilmoittautunut jo kymmeniä toimittajia. Myös vakiintuneet toimittajat ovat kiinnostuneita ottamaan uusia malleja viedäkseen työtään eteenpäin.”

Nokso-Koiviston mukaan Rapport on ennen kaikkea idealistinen hanke.

”Ensin haluumme tehdä hyvää journalismia. On ikävä nähdä esimerkiksi juttuja, jotka toimittajan on pitänyt tehdä hätäisesti, kun hänellä ei ole ollut riittäviä resursseja.”

Rahojensa vastineeksi lukijat saavat lukea ja jakaa rahoittamia juttuja ennen kuin ne on julkaistu. Nokso-Koiviston mukaan journalismista tulee tekijöille kannattavaa, jos edes pieni osa artikkeleista somessa jakavista innostuisi myös juttujen rahoittajiksi. Rapport lupaa tilittää tekijöille yli 90 prosenttia lukijoilta kerätyistä varoista.

Outi Airaksinen

Lehtikuvaaja ja putkimies

KUOLLEITA

Oululaisen sanomalehden *Kansan Tahdon* valokuvaa- ja **Esa Aho** kuoli pitkäaikaiseen sairauteen muramana 11. tammikuuta. Hän syntyi toukokuussa 1949.

Aho oli pitkän linjan ja vanhan liiton miehiä. Kanskoulun jälkeen hän kouluttanut putkimiehen ammattiin ja työskenteli Pohjoismaissa keikkamiehenä.

Lehtialalla työskennelleen isänsä myötä hän perehtyi valokuvaukseen. Hän teki lukuisia lomituksia iltatyönään *Kansan Tahdon* kuvanvalmistuksessa vuodesta 1966 vuoteen 1981 oman päivätyönsä ohessa.

Vuonna 1982 hänet nimitettiin päätoimiseksi kuvaajaksi. Vakituinen ura kesti kymme-

nen vuotta, mutta tämän jälkeenkin talousvaikeuksissa painunut työnantaja pestasi hänet aika ajoin lomittajaksi, etupäässä kopistin töihin.

Kuvaajan uransa päätyttyä Aho työskenteli ensimmäisessä ammatissaan eläköitymiseensä saakka.

Lehden toimituksessa – ja siis ainoana kuvaajana ynnä toimittajien ottamien kuvien vedostajana – Aho tunnettiin äärimmäisen nopeana kaverina jolla oli hyvät hoksottimet, ja joka ei hermoillut eikä äyskinyt, vaikka aika ajoin töitä oli yhdelle miehelle liikaa. Tämän päälle Esalla oli silmää kunkin toimittajan työta-voille, jotka hän oivalsi ottaa huomioon.

Jokaisella Ahon työtovereista on omat tarinansa siitä, miten tämä ei hermostunut,

vaikka työkeikalla vastusti ja vastusti. ”Kyllä tästä selvitään.” Työpäivänsä päätteeksi tai aluksi Aho oli aina valmis auttamaan talkootöinänsä niitä, joiden kotona hana vuosi tai pesukone laski puolet vesisistään pitkin lattiaa – tukkeutuneista viemäreistä puhumattakaan.

Pasi Puuperä

KIRJOITTAJA ON ESA AHON PITKÄAIKAINEN TYÖTOVERI JA YSTÄVÄ.

Kulissimies tarkkaili talouselämää

KUOLLEITA

Veteraanitoimittaja **Pekka Kostamo** kuoli 74-vuotiaana Helsingissä 10. helmikuuta 2014 vaikean sairauden muramana. Hän syntyi talvisodan ”evakkona” Lempäälässä. Opiskeltuaan valtiotieteitä Helsingin yliopistossa Kostamo siirtyi jo 1960-luvun alussa lehtialalle, jossa hän teki näyttävän työuran.

Helsingin Sanomien ja *Turun Sanomien* politiikan toimituksissa Kostamo toimi 1960–1970-luvuilla. Hän kuului uuteen toimittajasukupolveen, joka ei tyytynyt vain referoimaan valmiita uutisia tai tiedotteita, vaan kommentoi joskus ärhäkästikin politiikan ja sen tekijöiden taustoja.

Toimittuaan Kemiran tiedotuspäällikkönä Kostamo siirtyi vuonna 1984 *Kauppalehteen*, jossa hän työskenteli

eläköitymiseensä, vuoteen 2003 saakka. Talouselämän ohella hän kirjoitti edelleen myös politiikan tapahtumista.

Kauppalehti Optiossa Kostamon *Kulissimies* tuli tunnetuksi; palstalla esiteltiin vuosikausia politiikan, talous- ja yhteiskuntaelämän vaikuttajia, myös taustalla toimineita.

Lähestymistapa ei ollut ihaileva, vaan usein kyyninen, kuitenkin aina ymmärtäväinen ja hyväntahtoisen humoristinen. En usko kenenkään loukkaantuneen, vaikka *Kulissimiehen* teksti oli joskus kriittistä.

Palsta oli niin suosittu, että monet aloittivat siitä *Option* numeron lukemisen. Tärkeä taustatuki oli Kostamon ystävä ja päätoimittaja, jo edennyt **Pekka Ritvos**.

Eläkeaikanaan Pekka Kostamo toimitti muutaman vuo-

den Suomalaisen Klubin lehteä, oli mukana sähköisen *Uuden Suomen* alkuvaiheissa ja julkaisi kirjan *Kostamon Kootut*, kokoelman *Kulissimiehen* juttuja.

Hän oli tunnettu persoona myös kotikulmiensa Munkkiniemen perinteisessä kortteliravintolassa ja sen sikariklubissa. Siellä tämä harras sikarimies tapasi mielellään ystäviään.

Pekka J. Korvenheimo

KIRJOITTAJA ON PEKKA KOSTAMON YSTÄVÄ JO OPISKELUVUOSILTA.

Yksin vai yhdessä?

Journalistiliiton free-neuvottelukunta järjestää torstaina 24.4. kello 16–19 Hakaniemessä (Säästöpankinranta 2 A, 7.krs.) verkostoitumisillan, jossa yksinyrittäjä, osuuskuntalainen ja 11-kollektiivin jäsen kertovat kokemuksestaan. Tule tutustumaan kollegoihin ja kuulemaan miten muut ovat järjestäneet työnsä. Voit löytää yhteistyökumppaneita ja saada uusia ajatuksia.

Journalistiliitto haluaa olla apuna freelancereiden yhteistyökuvioiden rakentamisessa. Kiinnostuneille järjestetään neuvontaklinikka ja tarjotaan muuta apua.

Ohjelma

- 16.00 Työehtoasiamies Jussi Salokangas avaa tilaisuuden
- 16.10 Yksinyrittäjä Olli Sulopuisto kertoo työstään
- 16.30 Kirsi Mattila kertoo osuuskuntatyön mahdollisuuksista
- 16.50 11-kollektiivi kertoo uusista ansaintalogiikoista, ja miten työtä voi tehdä kollektiivissa, Touko Hujanen.

Vapaamuotoista keskustelua klo 17.10 alkaen. Tilaisuudessa viinitarjoilu. Tilaisuus päättyy klo 19.00. Ilmoittautuminen viimeistään torstaina 17.4. osoitteessa <http://dy.fi/rnn>

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Ilmestymisaikataulu 2014

	aineisto	ilmestyy
6	23.4.	2.5.*
7	14.5.	22.5.
8	4.6.	12.6.
kesätauko		
9	6.8.	14.8.
10	27.8.	4.9.

*Vapun vuoksi ilmestymispäivä perjantai 2.5.

Journalisti ilmestyy vuonna 2014 15 kertaa.

Varaa ilmoitustilasi ajoissa.

Ilmoitukset 2,50 €/pmm

Ilmoitusmyynti:

ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi

Aineisto-ohjeet, väriprofiili ja hinnat löydät osoitteesta www.journalisti.fi > ilmoittajille

suoraan asiaan

KIRJOITTAJA OTTAA KANTAA.

Freelancerit pakenevat pian alalta

Freelancereiden vyötä kiristetään jälleen. Nyt linjauksiaan täsmentää *Iltalehti*.

IL-Median freet saivat pari viikkoa sitten tiedokseen kuvaajille tarkoitetun avustajasopimuksen ja uuden keikkahinnaston.

Palkkiot laskevat kipurajoille, elleivät jo sen alle. Sopimus antaa IL-Medialle kaikki oikeudet materiaaliin, myös jatkuvan edelleenluovutus oikeuden Alman yhtiöille sekä muille tahoille, joiden kanssa tehdään toimituksellista yhteistyötä. Freelancereiden vastuulle jää pyytää kuvattavilta luvat rajattomaan julkaisuun.

Sopimuksen allekirjoittamista edellytetään kaikilta avustajilta.

Toimittajille IL-Media on lähettänyt jo muutaman vuoden ajan sopimuspaperia, jolla ostaja saa rajatut oikeudet. Sopimukset on postitettu ilmoitusluonteisesti ilman, että asiasta olisi välttämättä puhuttu mitään – mieluummin Journalistiliiton loma-aikoi-

hin, totta kai.

Yhtiö on nyt uusimassa sekä kuvaajien että toimittajien palkkiopolitiikkaa aikaperusteiseksi. Jatkossa suositaan lyhyitä keikkoja, joista parhaimmillaan yksi freelancer tekee pikavauhtia jutun verkkoon ja lehteen, räpsii kuvat ja nappaa vielä videonpätkän. Toimittajille kuvausvälineeksi riittää kännykkä.

Esimiesten mukaan yksipuolisesti laaditun sopimuksen allekirjoittaminen on ”freelancerin etu”. Silloin ei kuulemma tule turhia kysymyksiä jälkikäteen. Julkaiseminen nykyisessä monimediamaailmassa on niin pirstaleista, että avustaja hyötyy sopimisesta.

Kuvaajien huoleen siitä, mitä tapahtuu laadulle tai miten toimitaan kuvauslupien kanssa esimerkiksi myöhemmin toteutuvan juttuvaihdon yhteydessä, esimiehet eivät osanneet äkkiseltään vastata.

Arvon päättävät tahot. Kyllä me freelancerit ymmärrämme median murroksen ja ansaintalogiikan rat-

kaisemattoman yhtälön. Tiedämme, että mediatalojen pitää säästää. Jossain kohtaa on kuitenkin kysyttävä, kuinka kauan ammattitaitoiset avustajat tekevät töitä ehdoilla, jotka eivät tarjoa elantoa eivätkä salli työn tekemistä laadukkaasti.

Poljetuilla palkkioillakin meidän on löydettävä varsinaisen työn lisäksi aikaa uutisvirran seuraamiselle, aineiston ideoinnille ja tarjoamiselle, osaamisemme markkinoinnille ja kehittämiselle, oman yrityksen hallinnoinnille, kaluston ja tarvikkeiden hankinnalle ja ylläpidolle, uusiin laskutuskäytäntöihin totuttamiselle ja vaikka mille muulle.

Ehkä me pakeneimme yksi kerrallaan sinne, mistä elannon vielä saa ja meitä kohdellaan tasaveroisena osana toimitusketjua. Esimerkiksi asiakasviestinnän pariin. Tai vaihdamme alaa. Sekö olisi mediatalojen etu?

Freelancer

JULKAISEMME TEKSTIN POIKKEUKSELLISESTI NIMIMERKILLÄ.

Jakautuuko \$UOMI?

16.-17.5.2014

Haastamme tutkijat ja toimittajat lisäämään ymmärrystä oikeudenmukaisuudesta ja eriarvoisuudesta. Helsingissä toukokuussa järjestettävät tilaisuudet pohjustavat rahoitushaun alkamista. Lue lisää ja tule mukaan!

www.koneensaatio.fi

KONEEN SÄÄTIÖ

Lapuan Sanomat on vuonna 1932 perustettu sitoutumaton paikallislehti, jonka varsinainen levikkialue on Lapuan kaupunki. Vuodesta 1961 alkaen lehden julkaisija on ollut Lapua Säätiö. Lapuan Sanomat ilmestyy kahdesti viikossa ja sen levikki on 6201 kpl (LT 2013). Säätiö julkaisee myös kerran viikossa ilmestyvää ilmaisjakelulehteä Lapuan Linkki. Kumpikin printtilehti ilmestyy verkossa.

Pitkäaikaisen päätoimittajamme siirryttyä eläkkeelle Lapua Säätiö hakee

PÄÄTOIMITTAJAA

vastaamaan Lapuan Sanomien ja Lapuan Linkin journalismista sekä lehtitalon hallinnosta yhdessä säätiöhallituksen kanssa. Arvostamme alalle soveltuvaa koulutusta ja monipuolista kokemusta lehdenteosta. Odotamme päätoimittajalta reilua työnjohtoa, virkeää ideointia ja näkemystä Lapuan Sanomien menestystekijöistä myös tulevaisuudessa, kuten verkkolehden kehittämisestä.

Tarjoamme tehtävää vastaavan palkan ja mielenkiintoisen työn monipuolisista palveluistaan tunnetussa 15000 asukkaassa kaupungissa.

Tiedustelut Lapua Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja Matti Kupari, puh. 050 597 1990. Hakemus, mukaan lukien CV ja muut arvioinnissa tarpeelliset dokumentit, viimeistään 30.4.2014 osoitteeseen Lapua Säätiön hallitus/Hilkka Maija Antila, Kauppakatu 1, 62100 Lapua.

Lapuan Sanomat

journalisti.fi JOURNALISTI

Etsi Xpertti

SINULLE, JOKA ETSIT TUTKIJAA JUTTUUSI

www.etsixpertti.fi

PALVELUN TARJOAVAT YLIOPISTOT, TUTKIMUSLAITOKSET JA

SUOMEN AKATEMIA

LEHTIKUVAAJIEN KOPIOSTO-APURAHOJA HAETTAVANA

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiön Lehtikuvaajarahasto julkistaa haettavaksi apurahat lehtikuvaajille valokuvaproduktioiden tekemiseen sekä läheisesti lehtikuvausta sivuaviin opintoihin ja tutkimuksiin.

Apurahaa hakevan valokuvaajan Kopiosto-valtakirjan tulee olla luovutettu Suomen Journalistiliitolle tai hakijan oikeus Kopiosto-apurahaan on muuten hakemuksessa perusteltava ammatillisella toiminnalla.

Hakemuksesta on löydettävä perustiedot hakijasta (nimi, sosiaaliturvatunnus, osoite, työnantaja, työhistoria lyhyesti, pankkiyhteys). Hakemuksessa on kerrottava apurahan käyttötarkoitus ja hankkeen kustannusarvio. Liitä työnäytteitä hakemuksesi tueksi ja/tai linkki porfolioosi.

Apurahoja ei myönnetä jo käynnissä oleviin koulutuksiin tai matkoihin tai jo toteutuneisiin hankkeisiin. Apurahoja ei myönnetä perusopintoihin, työmatkoihin eikä yksinomaan virkistystarkoituksiin.

Apurahahakemus jätetään Jokesin apurahajärjestelmään osoitteessa <https://www.aspicore-asp.net/jokes/> Postitse, sähköpostitse tai faksilla lähetettyjä hakemuksia ei oteta käsittelyyn.

Haku alkaa 10.4. ja päättyy 16.5.2014.

Hakemukseen kuuluva sitoumus tulostetaan järjestelmästä ja postitetaan al-lekirjoitettuna säätiön toimistolle. Sitoumuksen on oltava perillä **23. touko-kuuta mennessä.**

Lisätietoja säätiön asiamieheltä, toimisto@jokes-saatio.fi

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö JOKES
Siltasaarenkatu 16, 7.krs, 00530 Helsinki
p. 050 551 3961

Come and Study with Us!

The Media and Global Communication master's degree programme at the University of Helsinki offers five cutting edge courses (25 credits) in media and global communication to professional journalists as non-graduate studies. The non-graduate study right is given for 1,5 years.

COURSES THAT WILL BE OFFERED DURING THE ACADEMIC YEAR 2014 - 2015 INCLUDE:

- Introduction to Media and Global Communication
- Freedom of Expression in Challenged Democracies
- Gender, Media and Culture
- Critical Themes in Promotional Culture
- Global Media Industries and Structures
- Global Communication Governance
- The Fourth Generation? Human rights and communication in the digital era
- Social Media and the Arab Spring: Mobilising and Reporting Protest in Today's Middle East

The teaching language is English. The courses will be taught by distinguished visiting lecturers such as Lilie Chouliaraki, Christina Scharff, Thomas Poell, Melissa Aronczyk, Maria Löblich and Johanna Jääsaari. To participate in the courses, a very good command of English is required. The application deadline is 30 April 2014.

For more information on how to apply and the fees, please see the web page below or contact the programme coordinator:

Ms. Yonca Ermutlu, e-mail: yonca.ermutlu@helsinki.fi,
phone: (09) 191 24845

http://www.helsinki.fi/globalmedia/admission/non_graduate.html

The Media and Global Communication master's degree programme is offered in cooperation with Helsingin Sanomat Foundation.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs., 00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån., 00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADDRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki / Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi (jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
fornamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi / www.journalistforbundet.fi

PUHELINPÄIVYSTYS / TELEFONJOUR

Laki- ja työehtoneuvonta 044 755 5000
(klo 13.00–16.00)
Jäsenmaksut 040 752 5372, 050 366 3501
(klo 9.00–11.30)
Muut jäsenasiat 050 369 4737 (klo 9.00–11.30)
JET-työttömyyskassa (09) 6120 2855
(ma–to klo 9.00–11.00)

TELEFONJOUR

Kollektivavtalsrådgivning 044 755 5000
(kl. 13.00–16.00)
Medlemsavgifter 040 752 5372, 050 366 3501
(kl. 9.00–11.30)
Övriga medlemsärenden 050 369 4737
(kl. 9.00–11.30)
A-kassa (09) 6120 2855 (ma–to klo 9.00–11.00)

JÄRJESTÖJOHTO / ORGANISATIONSLEDNING

Puheenjohtaja **Arto Nieminen** 0400 981 957
Edunvalvontajohtaja **Petri Savolainen** 050 534 2485
Talous- ja hallintojohtaja **Helena Visti** 050 568 5440
Sihteeri **Anne Salonen** 040 529 0449

TYÖEHTOYKSIKKÖ/INTRESSEBEVAKNINGSENHET

Valtteri Aaltonen, työehtoasiamies 050 525 8252
Erkki Kupari, työehtoasiamies 050 536 4318
Sanna Nikula, äitiysvapaalla/ på moderskapsledighet
Tytti Oras, työehtoasiamies 050 567 3418
Jussi Salokangas, työehtoasiamies 050 377 6211
Terhi Tarvainen, työehtoasiamies 050 562 4137
Päivi Isoniemi, sihteeri 040 594 8000
► *koulutusjärjestelyt/ utbildningsarrangemang*

JÄRJESTÖYKSIKKÖ / ORGANISATIONSENHET

Marja Palmunen, järjestöasiamies 050 359 3829
Nina Porra, koulutusasiamies 050 307 1764
Juha Rekola, asiamies 040 512 0036

TOIMISTO / KONTOR

Tuire Leppänen 050 369 4737 (klo 9.00–11.30)
► *jäsenyys, pressikortti*
Arja Katila 050 366 3501 (klo 9.00–11.30)
► *jäsenmaksut, yhdistykset, osasto ja muut jäsenasiat*
Tea Sahlberg 040 752 5372 (klo 9.00–11.30)
► *jäsenmaksut*
Annamari Schildt, taloussihteeri 044 500 0013
(ma–to)
Mari Metsikkö, toimistovirkailija (09) 6122 330

taka-ikkuna

KIRJOITTAJAINA VUOROTTELEVAT JOURNALISTIN TOIMITTAJAT.

Mistä rahat?

Haastattelin tähän lehteen toimittaja **Mikael Vehkaojaa**, joka kertoi menneisyydestään Sonera Plazan sisällöntuottajana. Takavuosien it-buumeissa meni lujaa, kunnes joku älysi kyseenalaistaa bisneksen: mitä järkeä on ostaa sisältöä kalliilla ja jakaa sitten ilmaiseksi? It-kupla puhkesi, mutta ilmaisuus jäi.

Yt-kierron vauhdista päätellen mediataloissa tunnutaan yhä eläntävän toivoa siitä, että ansaintalogiikka toimii, jos vain kustannukset saadaan painettua alas. Alalta on karsittu viidessä vuodessa noin tuhat työpaikkaa. *Turun Sanomissa* ovat käynnissä kuudennet yt:t kuuden vuoden sisällä.

Onneksi vihdoin on lähdetty etsimään myös uusia bisnesmalleja. Yksi vaihtoehto on Spotify-tyyppinen ratkaisu, jossa kuluttaja saa kuukausimaksua vastaan pääsyn useamman median sisältöihin. Siihen uskoo muun muassa *Newsweek*, joka on ottanut käyttöönsä slovakialaisen Pinao Median kehittämän maksumuurin. Lukijoiden saaminen maksumiehiksi edellyttää erinomaisen sisällön lisäksi mediatalojen yhteistyötä myös bisnespuolella.

Vaihtoehtona on toki kääntää toinenkin poski markkinoille, minkä varaan moni suomalainen media-yhtiö tuntee nyt tulevaisuuttaan rakentavan. Kustantajat ostavat ja perustavat kilvan verkkokauppoja, joissa myydään kaikkea mahdollista matkoista designiin (esim. mso.fi ja finnishdesignshop.fi). Toivoa sopii, ettei journalismin tehtäväksi jää vain saada kuluttajaa haluamaan – kevään trendivärejä tai vaikkapa iki-ihania klassikoita.

Toisaalta on aivan sama, mistä raha tulee journalistille, kunhan tulee. Ehkä ratkaisu piilee sittenkin säätöissä ja mesenaateissa.

Outi Airaksinen

Vastinetta rahalle

Suomen lain mukaan yritykset tai yksittäiset ammatinharjoittajat eivät voi kerätä rahaa, jos eivät tarjoa rahalle konkreettista vastinetta. Tämä on saanut viranomaiset syynäämään media-alan joukkorahoitushankkeita. Poliisihallitus esti esimerkiksi Radio Helsingin suunnitelman kerätä vapaaehtoisista kuuntelijamaksua.

Radio Helsinki keksi soveltaa lakia perustamalla Ystäväklubin, jonka jäsenmaksua vastaan saa toimittajien kirjoittamia sähköpostikirjeitä. Poliisihallitus salli tämän.

Lepsut kytät, sanon minä. Voiko nyt säälittävämpää vastinetta olla kuin sähköposti? Onneksi media-alalla on kunniallisiakin yrittäjiä. Esimerkiksi *Ammattirakentaja*-lehti markkinoi reilua diiliä: maksa 500 euroa + alv, niin lehden toimittaja tekee yrityksesi jutun. Ja mikä parasta *Ammattirakentaja* vakuuttaa olevansa varmasti puolueeton lehti.

Janne Salomaa

Faktaboksi myytävänä

Kauppa se on joka kannattaa ja kytkykauppa se vasta kannattaakin, ainakin mediabisneksessä.

Ilmaista lisänäkyvyyttä. Julkisuus kannattaa: Ilta-Sanomat antoi 28. maaliskuuta ilmaisen asuntoilmoituksen Anna Abreulle. Kokosivun jutussa kerrotaan muun muassa, että "asunto on sisustettu hyvällä maulla" ja varustettu upouudella jääkaappikastimella. Se tosin on unohtunut sanoa, että jutussa mainittu Oikotie.fi-palvelu kuuluu samaan konserniin kuin Ilta-Sanomat.

– Janne Salomaa

Näin ainakin *Iltalehdessä*, joka on ottanut käyttöönsä uuden sisältöbisneksen hinnoittelutavan, joka hyödyntää luovasti kytkykaupan mahdollisuuksia.

Iltalehti nimittäin tarjosi eräälle valokuvaajalle 150 euron palkkiota viidestä valokuvasta, siis kolmekymppiä kulta. Kun kuvaaja ei polkuhintaan suostunut, *Iltalehti* heitti vastatarjouksena, että kuvaajan tekemästä kirjasta voitaisiin tehdä jutun yhteyteen fak-

taboksi.

Siis ei lisärahaa kuvaajan tilille, vaan tekstimainos *Iltalehden* sivuille.

Kaikki ymmärtävät, että medialta ovat rahat vähissä, ja nytkin puhutaan kirjaimellisesti pienistä rahoista. Kyse on periaatteesta – ansaintalogiikasta. Jos valokuvaaja päätyy mediasisällön maksumiehiksi, ollaan jo aika kaukana mediabisneksen ytimessä.

Sitä paitsi se kirjakin on

myyty loppuun jo vuosia sitten.

Manu Marttinen

Eettistä viihdejournalia mia my ass!

Voice-radiokanavasta tunnettu media-yhtiö SBS Discovery tiedotti 24. maaliskuuta, että kanava pyrkii tekemään entistä eettisempää viihdejournalia. Uuden linjauksen mukaan esimerkiksi **Johanna Tukiasesta** ei tehdä enää uutisia.

"Halusimme varmistaa, että sisältöme on sellaista, jota lukija voi lukea ilman, että hänelle tulee lukiessa vaivaantunut olo", toimituspäällikkö **Mikko Räsänen** toteaa tiedotteessa.

Tässä muutama otsikko kanavan viihdeuutisista seuraavalta päivältä.

"**Lindsay Lohanin** seksilistasta paljastui uusia yllätysnimiä – varsinainen miesjulkisten nielijä."

"Photoshop tekee ihmeitä: Povipommi **Katie Price** muokatuissa ja paparazzikuviissa kuin eri ihminen."

"Huhuh, **Miley Cyrusin** keikkakuvat kuin pornoelokuva."

En tiedä, onko näiden juttujen lukemisesta aiheutuva olo vaivaantunut vai mikä, mutta erityisen eettisinä näitä juttuja on vaikea pitää.

Manu Marttinen

Toimitusvaikkeitä

